ИЗВЕШТАЈ О НАПРЕТКУ СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ЗА ПЕРИОД ОД 2016. ДО 2020. ГОДИНЕ

Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 и 43/11 – одлука Уставног суда) утврђена је обавеза јединице локалне самоуправе да донесе Програм заштите животне средине на својој територији, као и локалне акционе и санационе планове, у складу са Националним програмом заштите животне средине („Службени гласник РС”, број 12/10) и својим интересима и специфичностима.

Поступајући у складу са Законом, Скупштина града Београда донела је Програм заштите животне средине града Београда („Службени лист града Београда“, број 72/15).

Чланом 47. Одлуке о Градској управи града Београда („Службени лист града Београда“, бр. 126/16, 2/17, 36/17, 92/18, 103/18, 109/18, 119/18, 26/19, 60/19, 85/19 и 101/19), прописано је, између осталог, да је Секретаријат за заштиту животне средине надлежан за послове израде и реализације програма, планова и пројеката одрживог развоја, заштите природе и животне средине.

Програм заштите животне средине града Београда (у даљем тексту: Програм) је израђен за период од десет година и обухвата територију 17 градских општина. Сврха израде Програма је добијање стратешког документа у области заштите, унапређења и управљања заштитом животне средине, којим се утврђује стање у овој области, препознају трендови, дефинишу циљеви и обезбеђује усклађеност политике управљања и заштите животне средине са другим секторским политикама. У складу са тематиком, Програм представља мултидисциплинаран, комплексан и свеобухватан документ који даје стратешки правац у приоритизацији циљева и постепеном повећању задатака који су реализовани у складу са капацитетима и расположивим ресурсима.

Програм се састоји од десет делова. У уводном делу утврђен је правни основ и сврха доношења Програма, представљена је садржина, структура и методологија израде Програма. У другом делу Програма утврђене су полазне основе за израду Програма, дат је опис стања привреде и друштва, природних карактеристика и расположивих природних ресурса, као и стратешког, правног и институционалног оквира за управљање политиком животне средине. У трећем делу Програма дефинисано је стратешко опредељење за унапређење, развој и заштиту животне средине града Београда у наредних десет година. Четврти део Програма се односи на чиниоце животне средине и даје опис стања и трендова и кључних проблема у вези са пределом и екосистемом на територији града Београда, климом и природним ресурсима (вода, ваздух, земљиште, зеленило, минерални ресурси, био и геодиверзитет и обновљиви извори енергије). Такође, даје анализу постојећег правног и институционалног оквира за спровођење политика у области сваког од природних ресурса, даје преглед постојећег мониторинга и анализу достигнутих стандарда у одређеним областима. Такође, утврђује циљеве и приоритетне задатке по областима. Пети део Програма обрађује утицај чиниоца развоја на животну средину, урбанизма и просторног планирања, привреде (индустрија, енергетика, пољопривреда, шумарство, ловство и рибарство, туризам), и саобраћаја. Такође, обрађује стање у тим областима, трендове развоја и утицаја, постојећу регулативу и институционални оквир за управљање тим областима, достигнуте техничке и технолошке стандарде и постојећи мониторинг. Такође, утврђује кључне проблеме, циљеве и приоритетне задатке по секторима за дефинисани

период. Шести део Програма даје преглед фактора који представљају ризик по животну средину (бука, отпад, јонизујуће и нејонизујуће зрачење, хемикалије и хемијски удеси, биохазард и зоохигијена и природне катастрофе). Седми део Програма обрађује стање чиниоца квалитета животне средине (здравље грађана, образовање и укљученост јавности), њихове трендове, постојећи правни оквир, кључне проблеме, циљеве и приоритетне задатке за наредни период. Осми део Програма утврђује потребне инструменте за спровођење Програма, институционални оквир, економске инструменте и начин финансирања утврђених приоритетних задатака. Девети део Програма дефинише начин праћења напретка у спровођењу Програма. Десети део Програма чини акциони план којим се утврђени период и рокови реализације, носиоци активности и партнери, оквирно процењена потребна финансијска средства и могући извори финансирања за спровођење утврђених задатака, односно активности, мера и пројеката. Такође, утврђени су приоритети у реализацији задатака, као и индикатори за праћење напретка утврђених посебних циљева Програма.

У циљу праћења и оцене напретка у достизању утврђених циљева Програма успостављен је ефикасан механизам који ће обезбедити поуздане информације о трендовима у процесу спровођења за квалитетну евалуацију напретка и омогућити да напредак у спровођењу буде на јасан начин презентован. У том циљу, у акционом плану су утврђени показатељи који ће се пратити периодично и на основу којих ће се током времена пратити достизање посебних циљева Програма. Већина тих показатеља су показатељи утврђени Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине („Службени гласник РС” број 37/11), док је одређени број показатеља прилагођен потребама и специфичностима града Београда. Избор показатеља је заснован на њиховом потенцијалу да пруже јасан увид у остварени напредак у достизању утврђених циљева и да послуже као основ за утврђивање приоритета у планираним активностима у току израде оперативних планова и у процесу ревизије Програма и акционог плана.

Извештај о напретку у спровођењу Програма, на основу утврђених показатеља, припрема Секретаријат за заштиту животне средине на сваких пет година. Извештај се припрема на основу вредности показатеља које су у обавези да доставе институције надлежне за прикупљање и обраду података за одређену област.

У циљу припреме Извештаја о напретку у спровођењу Програма, у периоду од 16.03.2021.године до 23.04.2021.године Секретаријат за заштиту животне средине је контактирао институције, које су у Програму препознате као носиоци активности и у складу са њиховим надлежностима прикупио релевантне податке, а то су:

1. Министарство заштите животне средине
2. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде
3. Министарство рударства и енергетике
4. Агенција за заштиту животне средине
5. Градска управа града Београда - Секретаријат за управу
6. Градска управа града Београда - Секретаријат за урбанизам и грађевинске послове
7. Градска управа града Београда - Секретаријат за саобраћај

8. Градска управа града Београда - Секретаријат за здравство
9. Градска управа града Београда - Секретаријат за јавни превоз
10. Градска управа града Београда - Секретаријат за комуналне и стамбене послове
11. Градска управа града Београда - Секретаријат за енергетику
12. Градска управа града Београда - Секретаријат за образовање и дечју заштиту
13. Градска управа града Београда - Секретаријат за привреду
14. Градска управа града Београда - Секретаријат за културу
15. Градска управа града Београда - Секретаријат за спорт и омладину
16. Градска управа града Београда - Секретаријат за инспекцијске послове
17. Градска управа града Београда - Секретаријат за послове одбране, ванредних ситуација, комуникације и координацију односа са грађанима
18. Градска управа града Београда - Секретаријат за инвестиције
19. ЈКП "Београдски водовод и канализација"
20. ЈКП "Градске пијаце"
21. ЈКП "Београдске електране"
22. ЈКП "Јавно осветљење"
23. ЈКП "Зеленило Београд"
24. ЈКП "Градска чистоћа"
25. ЈКП "Паркинг сервис"
26. ЈКП „Градско саобраћајно предузеће" Београд
27. ЈКП „Београдски метро и воз”
28. ЈКП "Београд пут"
29. ЈКП "Инфостан технологије"
30. ЈКП "Погребне услуге"
31. ЈП "Градско стамбено"
32. ЈКП „Ветерина Београд“
33. КП "Димничар" АД
34. ЈП „Електропривреда Србије“
35. ЈП за газдовање шумама „Србијашуме“
36. ЈП "Нуклеарни објекти Србије"
37. ЈП Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу Београда
38. ЈВП „Београдводе“
39. ЈУП „Урбанистички завод Београда“
40. Републички Хидрометеоролошки завод Србије
41. Завод за заштиту природе Србије
42. Градски завод за јавно здравље
43. Завод за унапређивање образовања и васпитања
44. Геолошки завод Србије
45. Нуклеарни институт "Винча"
46. Ловачки савез Србије
47. Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић”

48. Привредна комора Србије
49. Биолошки факултет Универзитета у Београду
50. 17 градских општина

На основу добијених информација од надлежних институција у наставку је извештај о напретку за сваки стратешки циљ. У оквиру сваког циља извршена је подела на два дела. У првом делу, на основу табеларно достављених информација од институција, су у текст преточене информације о потпуно или делимично реализованим активностима. У другом делу је приказ активности које нису реализоване или нису достављени подаци о њиховој реализацији.

1. Предео и екосистем: посебан циљ 1: успостављање јединственог система идентификације, планирања и програмског управљања

1.1.Реализоване активности

У циљу успостављања јединственог система идентификације, планирања и програмског управљања пределима Београда у периоду 2018-2020.године је реализован пројекат „Типологија предела за потребе одрживог развоја града Београда у складу са принципима Европске конвенције о пределима“. Пројекат је обезбедио информациону основу о типовима карактера предела, о степену њихове осетљивости према променама у простору и о циљном квалитету за репрезентативне типове предела. У оквиру пројекта спроведено је истраживање интегралне методе анализе осетљивости структуре типова предела, израђен је Атлас типова предела са проценом осетљивости и дате су смернице за примену у планским документима (правила уређења и грађења и процене утицаја на животну средину). Пројекат је достављен Урбанистичком заводу Београда, као студијска основа за израду ГУП Београда и осталих урбанистичких планова.

1.2.Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 5 активности у потпуности су реализоване 4, док за једну активност „Ажурирање карте коришћења земљишта из плана за проглашење ерозионих подручја на територији града Београда“, нису добијени подаци од носиоца активности.

2. Клима и климатске промене: посебан циљ 2: спровођење превентивних мера, мера адаптације и мера за ублажавање последица климатских промена

2.1.Реализоване активности

Републички Хидрометеоролошки завод Србије је у складу са препорукама Светске метеоролошке организације, извршио анализу индекса климатских екстрема за територију Републике Србије, базираних на метеоролошким подацима за температуру ваздуха и количину падавина, за период 1971-2000.године, као и одступања индекса за период 2011-2040.године, према најнеповољнијем сценарију климатских промена Међувладиног панела за промену климе (сценарио RCP8.5, који репрезентује даљи тренд раста концентрација угљендиоксида у атмосфери, без предузимања мера за смањење емисија гасова са ефектом стаклене баште). Анализа је обухватила и податке метеоролошких осматрања Метеоролошке опсерваторије Београд-Врачар. Документ „Анализа индекса климатских екстрема“доступан је на линку:

http://www.seevccc.rs/docs/Analiza_klimatskih_indeksa_RS_2014.pdf

РХМЗ је у извештајном периоду, у складу са својим надлежностима, у условима спровођења мера фискалне консолидације, обезбедио текуће одржавање и оперативан рад мреже метеоролошких станица на територији Града Београда, која обухвата 33 класичне станице и 21 аутоматску метеоролошку станицу.

Према информацијама добијених од Агенције за заштиту животне средине емисије гасова са ефектом стаклене баште се рачунају према међународној IPCC 2006 методологији, што подразумева укупне емисије на нивоу читаве земље и то за две године уназад у односу на текућу.

Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“ је у периоду 2016-2020.године реализовао значајан број пројеката, чија је тема климатске промене, као што су:

1. Физиолошки одговор биљака на екстремне услове спољашње средине;
2. Испитивање физиолошких и молекуларних механизама одговора кромпира, Solanum tuberosum L., на топлотни стрес и сушу;
3. Морфолошки, биохемијски и молекуларни аспекти отпорности на сушу код Impatiens walleriana;
4. Утицај стреса изазваног солима на садржај фотосинтетичих пигмената и одређивање профила ендогених хормона код AtCKX трансгених биљака кичице (Centaurium erythraea Rafn.) гајених у условима in vitro;
5. Дефинисање екофизиолошких адаптивних стратегија биљака као одговор на ефекте мултипних стресора на природним и урбаним стаништима у Србији;
6. Испитивање основних карактеристика природних и урбаних станишта;
7. Истраживање антропогено индуковане хемијске деградације станишта;
8. Истраживање кључних стресора на стаништима који лимитирају функционисање биљака;
9. Селекција биљних врста које могу послужити у креирању стратегија одрживог развоја природних и урбаних екосистема;
10. Дефинисање еколошки базираних принципа за одрживи развој природних и урбаних екосистема и адаптације на климатске промене;

11. Истраживања фенотипске флексибилности два физиолошка система - ензиматских антиоксиданата (SOD, CAT, APX) и протеина топлотног стреса (HSP70, HSP101 и sHSP) - у одговору природних популација Iris pumila на глобално загревање.

Скупштина града Београда је усвојила Акциони план адаптације на климатске промене са проценом рањивости 2015.године („Службени лист града Београда“, број 65/15), који се континуирано спроводи кроз програме пошумљавања и озелењавања. Реализоване су различите студије, као што су „Примена адаптивних мера у прилагођавању шумских екосистема климатским променама на подручју града Београда“, „Утицај нових дрвореда на квалитет животне средине у Београду“, „Идентификација и мониторинг генофонда ретких, рањивих, и угрожених врста биљака СП „Шума Кошутњак““. Акциони план је доступан на сајту Града Београда

http://www.beograd.rs/images/data/490a945e291ea727dd293493f6b7f187_6038551926.pdf

Скупштина града Београда је усвојила План генералне регулације система зелених површина ("Службени лист града Београда", број 110/19). Овај план је створио плански основ за очување постојећих и формирање нових зелених површина. Наведеним планом, као и другом планском документацијом са детаљнијом разрадом се прецизно дефинишу правила за уређење зелених површина са дечијим игралиштима код постојећих и планираних стамбених блокова. У поменутом плану је дефинисан појам и начин обрачуна еколошког индекса, а у постпланском периоду планира се увођење еколошког индекса у процес планирања, након што се за урбане форме различите намене и типа изграђености дефинише минимални циљни еколошки индекс. За поједине планиране јавне зелене површине започета је израда планова детаљне разраде (нпр. Линијски парк).

У оквиру спровођења мера адаптације на климатске промене уређењем зелених површина у школским двориштима израђена је техничка документација за уређење и озелењавање 10 школских дворишта.

Усвојен је Национални план за смањење емисија главних загађујућих материја које потичу из старих великих постројења за сагоревање ("Службени гласник РС", број 10/20).

Постављени су соларни колектори за загревање потрошне воде на:

-Дома здравља „Нови Београд" - Гоце Делчева

-Дома здравља „Нови Београд" - Нехруова

-Дом здравља Земун

-Дом здравља Врачар

-ОШ „Алекса Шантић“- Гроцка

-ОШ „Лаза Костић“- Нови Београд

-ОШ „Никола Тесла“- Раковица

-Спортском центру „Вождовац“

-Градском центру за физичку културу- Савски венац

Смањење емисија у ваздуху, које су последица саобраћаја је постигнуто кроз увођење прихватљивијих видова мобилности, као што су увођење пешачких зона, планирање и изградња бициклистичких трака и стаза.

У оквиру пројекта „Акцелератор ефикасности у зградама (БЕА)“ под окриљем иницијативе УН. 2018.године је израђен Приручник о енергетској ефикасности - Одржива енергија за све у стамбеним зградама и кућама, који је јавно доступан на сајту града Београда http://www.beograd.rs/images/file/0e1993dd0f7a408f9f99650e58d89a43_6627856284.pdf

Као мера енергетске ефикасности у објектима који су у власништву града Београда урађена је енергетска санација објекта ЈП“ Градско стамбено“ у Данијеловој 33 и том приликом је урађена комплетна замена столарије и фасада са изолацијом. Такође, урађена је техничка документација за зелени кров на истом објекту, а реализација је планирана у наредном периоду. У периоду 2016-2020.године на даљински систем грејања или на мрежу природног гаса прикључено је укупно 8 школа и то:

- ОШ „Др Арчибалд Рајс“

- ПТТ Школа

- ЕТШ „Раде Кончар“

- ОШ „Јајинци“

- ОШ „Стефан Немања“

- ОШ „Филип Вишњић“

- ОШ „Војвода Мишић“

- ОШ „Владимир Роловић“

Такође, у току је прикључење на систем даљинског грејања ОШ “Бранко Радичевић“, Бољевци издвојено одељење у Прогару, ОШ “ Душан Вукасовић - Диоген“, Бечмен и ОШ “ Вук Караџић“ у Сурчину.

На територији градских општина Барајево и Палилула реализовани су пројекти побољшања термичких карактеристика омотача, замена столарије и замена старих конвенционалних котлова котловима на обновљиве изворе енергије јавних објеката - зграде основног и средњег образовања, месних заједница и вртића.

На територији града Београда је реализован велики број пројеката која су реализовала удружења грађана, а чија су тема климатске промене као што је Климатон, Терифика и слично.

2.2.Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 19 активности нису реализоване 3 активности – "Доношење Одлуке о заштити и унапређењу зелених површина Београда”, "Успостављање и даље јачање система праћења поштовања законске регулативе и добрих урбанистичких пракси у циљу ефикасног спречавања изградње и неовлашћеног заузимања зелених

површина и фрагментације градских дрвореда" и "Израда студије оправданости и техничких препорука за увођење концепта „зелених кровова”.

3. Заштита и интегрално управљање водним ресурсима: посебан циљ 3 - заштита од загађења и очување и унапређење постојећих природних вредности водних ресурса са приоритетним решавањем канализационе инфраструктуре и решавањем проблема отпадних вода

3.1.Реализоване активности

Израђена је Стратегија управљања водама на територији Републике Србије до 2034.године („Службени гласник РС“, број 3/17). Стратегија представља основ за израду Плана управљања водама за слив реке Дунав на територији Републике Србије, који је завршен, али је донета одлука да се не доноси, јер није урађен у потпуности у складу са ЕУ Оквирном директивом о водама. Овај Предлог плана послужио је као основ за израду Плана управљања водама за територију Републике Србије (2021-2027), који је у завршној фази и који ће бити у потпуности у складу са Оквирном директивом о водама.

Редовно се доносе Програми управљања водним објектима за уређење водотока и заштиту од поплава, ерозије и бујица на водама другог реда на територији града Београда, тако да су донешени за 2016, 2017, 2018, 2019. и 2020.годину.

Израђују се и реализују пројекти санације водотока другог реда у оквиру годишњих Програма управљања водним објектима за уређење водотока и заштиту од поплава, ерозије и бујица на водама другог реда на територији града Београда.

Приобаље и подручје уз приобаље су делимично плански разрађени кроз више планских докумената у периоду пре 2016.године, а у периоду 2016-2020.године Скупштина града Београда је усвојила следеће планове:

1. План генералне регулације грађевинског подручја седишта јединице локалне самоуправе – град Београд (целине I-XIX) ("Службени лист града Београда", бр. 20/16, 97/16, 69/17 и 97/17);

2. План детаљне регулације "Ада Циганлија" ("Службени лист града Београда", број 65/16);

3. План генералне регулације грађевинског подручја седишта јединице локалне самоуправе – град Београд (целина XX), општине Гроцка, Палилула, Звездара и Вождовац (насеља Калуђерица, Лештане, Болеч, Винча и Ритопек) ("Службени лист града Београда", број 66/17);

4. План детаљне регулације подручја између: Батајничког пута, стамбеног насеља и комплекса специјалне намене „13. мај”, реке Дунав и границе Плана детаљне регулације привредне зоне „Горњи Земун” – зоне 3 и 4, градска општина Земун- I фаза ("Службени лист града Београда", број 121/18);

5. План детаљне регулације привредне зоне између саобраћајнице СМТ, Панчевачког пута и Дунава, градска општина Палилула ("Службени лист града Београда", број 124/18);

6. План детаљне регулације мултифункционалног спортско-културног садржаја на подручју „Парка пријатељства" – Ушће, градске општине Нови Београд и Земун ("Службени лист града Београда", број 35/19).

У току су активности на изради планских докумената на основу:

- Одлуке о изради измена и допуна Плана генералне регулације грађевинског подручја седишта јединице локалне самоуправе – град Београд (целине I-XIX) ("Службени лист града Београда", број 74/19);

- Одлуке о изради Плана детаљне регулације за подручје између комплекса Топлане, Улице савски насип, моста Газела и реке Саве, Градска општина Нови Београд ("Службени лист града Београда", број 37/16);

- Одлуке о изради Плана детаљне регулације за линијски парк – Београд, градске општине Стари град и Палилула ("Службени лист града Београда", број 88/18);

- Одлуке о изради Плана детаљне регулације подручја Аде Хује, Градска општина Палилула ("Службени лист града Београда", број 71/15);

- Одлуке о изради Плана генералне регулације за подручје градске општине Палилула ван обухвата Генералног урбанистичког плана Београда ("Службени лист града Београда", број 9/12 и 56/18).

Израђен је пројекат "Иновирани катастар водних појава и објеката на територији града Београда".

Започета је израда пројектне документације за:

1.Пројекат сакупљања и пречишћавања отпадних вода Централног канализационог система Града Београда;

2. Пројекат пречишћавања отпадне воде на ГО Палилула;

3. Пројекат ППОВ "Батајница".

У периоду 2016-2020.године реализована су 2 пројекта фиторемедијације:

1. Ревитализација Топчидерске реке биолошким системима за пречишћавање загађених вода;
2. Ревитализација језера на локалитету Трешња постављањем Система плутајућих острва.

У извештајном периоду изграђено је укупно 121.723 метара канализационе мреже. Поред тога, изграђено је и реконструисано више канализационих црпних станица. Радовима на

изградњи објеката и мреже канализације побољшани су санитарно-хигијенски услови у деловима града Београда где је био изражен недостатак система за одвођење отпадних вода.

Канализација је грађена у деловима града где је било правних и техничких могућности за реализацију, а највише мреже је изграђено на територији општина Сурчин (Старо језгро), Раковица (насеља ЈЛ.Јеленковића и Сунчани Брег), Земун (Плави хиризонти, Алтина), Мала Утрина на Вождовцу, Браће Југовић и Шљивице у Обреновцу, Браће Марић у Крњачи, Ледине у Новом Београду, Мали Збег у Борчи, Кијево-Кнежевац, парк-шуми Звездара и др.

У општини Барајево донет је „Регулациони план постројења за пречишћавање отпадних вода Међуречје“ који је плански предуслов за изградњу постројења за пречишћавање отпадних вода у насељу Барајево и околним селима Бождаревац, Бићевац, Гунцати, Бељина.

У градској општини Раковица изграђена је фекална канализација у раковичком насељу Сунчани брег. Завршена је прва фаза и почетак друге фазе радова на изградњи канализационе мреже у насељу Љубиша Јеленковић у Реснику. Реконструисана је водоводна мрежа у Вукасовићевој улици на Канаревом брду. Почетком марта 2017.године је започета изградња фекалне канализације у насељу Кијево (Улица Боривоја Милојевића), а завршена је почетком јуна 2017.године. Очишћена су корита водотокова на најкритичнијим местима (у Ул. Александра Војиновића у насељу Ресник и Летићевој улици у насељу Кијево). Од 2016-2020.године пројектована је изградња ретензије и измештање тока Секиљевачког потока ван насеља, чиме се смањује могућност изливања реке Топчидерке и решава проблем плављења кућа у том делу насеља. Изграђена је нова водоводна мрежа у улици 13.октобра у Реснику на коју ће се прикључити 55 домаћинстава.

Прикључена су домаћинстава из дела улице Јосипа Теларевића на регуларну водоводну мрежу. Изграђена је канализација у делу Јелезовачке улице у Реснику. Завршени су радови на бетонирању уливних грла и дела канала за одвод површинских вода у Козачкој улици у насељу Сунчани брег. Завршена је прва фаза регулације Кијевског потока којим се решава проблем изливања овог водотока након обилних падавина. Изграђен је одводни канал у Ул. Љубише Јеленковић у Реснику којим ће бити спречене поплаве. Очишћене су све критичне тачке на водотоковима у Раковици.

У општини Обреновац изграђена је примарна фекална канализациона мрежа према Уровцима и Кртинској улици у дужини од 2.717м. Изграђена је секундарна фекална канализациона мрежа у Уровцима и Кртинској улици и прикључени су корисници у дужини од 11.725 м. Изграђена је примарна фекална канализациона мреже према Звечкој (Ваљевски пут) у дужини од 3.112м. Изграђена је фекална канализациона мрежа у насељу Браће Југовић у дужини од 2.944м, као и фекална канализациона мрежа у насељу Шљивице у дужини од 3.450м.

Град Београд и Европска инвестициона банка су потписали Споразум о сарадњи за техничку подршку, припрему и реализацију изградње канализационе мреже на левој обали Дунава у градској општини Палилула, након чега се започиње пројектовање постројења за прераду отпадних вода и канализационе црпне станице.

У циљу модернизације и аутоматизације постојећих канализационих система повећана је погонска поузданост канализационих црпних станица (КЦС) и постројења за прераду отпадних вода (ППОВ), радовима на санацији и реконструкцији објеката. Набављени су и замењени електроцрпни агрегати појединих КЦС и смањени трошкови електричне енергије применом нове енергетски ефикасне опреме и система локалног и даљинског аутоматског управљања.

У периоду од 2016-2020.године извршен је одвоз и депоновање фекалних материја у количини од 117.002m³. Реализација одвоза и депоновања фекалних материја врши се најкасније у року од 2 дана од дана подношења захтева. ЈКП "Градска чистоћа" врши одвоз и депоновање фекалних материја и у периоду од 2015-2020.године одвежено је 4654 тура за физичка лица, 11949 тура за правна лица.

Израђена је Студија постојећег стања водовода који је у надлежности ЈКП "Младеновац", Младеновац.

Према подацима Агенције за заштиту животне средине проценат становника прикључен на јавну канализацију у 2016.години је 86,99%, а у 2020.години је 87,04%.

У циљу утврђивања зона санитарне заштите за београдско изворište и израда елабората о зонама санитарне заштите за друга изворишта и објекте локалних водовода на територији АП Београда дефинисана је непосредна зона санитарне заштите у полупречнику од 60м од центра црпилишта бунара, односно водозахвата сирове површинске воде, а постоје дефинисане координате уже зоне санитарне заштите. Потребно је да локалне самоуправе у сарадњи са Дирекцијом за градско грађевинско земљиште Београда пропишу изглед обележја, начин и места обележавања у складу са законским прописима.

Према подацима Агенције за заштиту животне средине количина и проценат водних ресурса који су се изгубили приликом транспорта воде (због цурења и испаравања) између места захватања и места испоруке је у 2016.години 32,7%, а у 2020.години је 42,4%.

Мониторинг квалитета површинских вода врше синхронизовано Служба за испитивање и мониторинг отпадних вода и Служба санитарне контроле воде која прописује методе и

динамику мерења као и број параметара за анализе које врше све погонске лабораторије водоводног система ЈКП „Београдски водовод и канализација“.

Програм контроле квалитета површинских вода на територији Београда се доноси за период од две године (2016-2017, 2018-2019, 2020-2021 итд). При изради сваког Програма врши се преиспитивање постојећих мерних места и параметара контроле, а по потреби се додају нова.

Програм контроле квалитета подземних вода на територији Београда се доноси за период од две године (2016-2017, 2018-2019, 2020-2021 итд). При изради сваког Програма врши се преиспитивање постојећих мерних места и параметара контроле, а по потреби се додају нова.

При изради Програма контроле квалитета површинских и подземних вода поштује се законодавство РС које је у највећој мери усклађено са европским директивама о водама. Поводом оптимизације мерних места, израђен је Пројекат, тренутно се чека одобрење средстава од Канцеларије за управљање јавним улагањима Републике Србије.

У Служби санитарне контроле воде се, на основу Плана рада, врши провера квалитета подземних вода, које се прерађују на производним погонима, једном месечно као периодична анализа, као и провера рени бунара у основним и / или периодичним прегледима. За дијагностику и мерење пестицида, уведени су нови параметри: Metolachlor, Terbuthylazine, Terbuthylazine-desethyl, Ametryn, Prometon, Prometryn, Propazine, Terbutryn, Acetochlor.

У периоду 2016-2020.године вршен је редован мониторинг индустријских корисника који своје отпадне воде испуштају у градску канализацију. У ту сврху сваке године (са изузетком 2020, када је услед пандемије вируса COVID-19 био смањени број анализа), анализирано је око 100 узорака отпадне воде узете са око 45 различитих локација. Током поменутог периода саме анализе су проширене, унапређене и модернизоване набавком нове лабораторијске опреме и увођењем нових аналитичких метода.

На територији општине Обреновац у 2016.години проверена је хемијска и бактериолошка исправност воде из 50 бунара на територији општине, која није обухваћена водоводном мрежом. Анализиран је квалитет површинских вода три канала (Младост, Купинац и Тамнава) на 6 локација. Одређен је еколошки статус површинских вода на реци Колубари, Сави и три канала (Младост, Купинац и Забран) у 2017, 2018 и 2019.години.

У периоду од 2016-2020.године, инспектори за заштиту животне средине су извршили 514 инспекцијских надзора у наведеној области а укупан број изречених мера је 166. Такође је у претходном периоду спровођен поступак набавке за испитивање квалитета отпадних вода које генеришу привредни субјекти приликом обављања делатности и вршено ванредно узорковање истих. Узорковање воде је вршено као вид ванредне контроле, када постоји сумња да квалитет отпадних и других вода које се испуштају у реципијент не одговара прописаним стандардима о ефлуентима. Контролисана правна лица која генеришу отпадне воде, сходно члану 99. Закона о водама („Службени гласник РС“ бр. 30/10, 93/12 и 101/16) испитивала су параметре квалитета отпадних вода и њихов утицај на реципијент и извештаје о извршеним мерењима достављала инспекцији за заштиту животне средине. Инспектори су анализирали извештаје и по потреби налагали предузимање мера. Инспектори су такође давали стручну и саветодавну подршку привредним субјектима у складу са Законом о инспекцијском надзору. Водни инспектори су извршили 276 инспекцијских надзора привредних субјеката који испуштају своје технолошке отпадне воде у водотоке у складу са својим овлашћењима прописаним Законом о водама, а укупан број изречених мера је 105.

ЈКП „Београдски водовод и канализација“ је успоставио сарадњу са Секретаријатом за заштиту животне средине и учествовао у међународном пројекту „Адаптација на климатске промене на подручју западног Балкана“(CCAWB), као и израде нацрта Акционог плана за зелени град (GCAP) за град Београд и нацрта Акционог плана за одрживу климу и енергију (SECAP). Такође, пружена је подршка Секретаријату за заштиту животне средине, у вези са поступком израде "Стратегије уређења и одржавања водотока другог реда на територији града Београда“'.

Изменама и допунама Закона о водама ("Службени гласник РС" бр. 30/10, 93/12 и 101/16) које су у планском периоду уследиле, престало је да постоји водно подручје Града Београда. Управљање водама на територији Града Београда, биће третирано у новом Плану управљања водама за територију Републике Србије (2021-2027), чије доношење се очекује у 2021.години.

3.2.Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 32 активности није реализовано 8 активности –

"Израда регистара извора загађивања најугроженијих малих водотока са укључивањем „малих” извора загађивања (Топчидерска река, Железничка река, Болечица, Грочица, канал Галовица, канал Сибница и др.)“, "Израда базе и ажурирање података о природним и вештачким језерима на АП Београд", "Израда базе и ажурирање података о систему канала на левој обали Дунава и левој обали Саве", „Ажурирање катастра влажних станишта Београда ", „ Измене и допуне Општег плана и локалног оперативног плана за одбрану од поплава на водама другог реда и плана за утврђивање ерозионих подручја“, " Успостављање и вршење циљаних испитивања загађења земљишта и подземних вода у насељима која

немају израђену канализациону мрежу у циљу одређивања приоритета за изградњу канализационих система ", " Регулисање имовинско-правних односа локалних водовода ", и „Успостављање системске контроле квалитета вода локалних водовода у складу са важећим прописима". У наредном периоду планирана је израда „Стратегије уређења и одржавања водотока 2.реда на територији града Београда“ која ће у великој мери предвидети реализацију горе наведених активности које нису у потпуности реализоване.

4. Квалитет ваздуха: посебан циљ 4. - побољшање квалитета ваздуха у централним градским зонама и осталим градским агломерацијама

4.1.Реализоване активности

Секретаријат за заштиту животне средине је 2016.године донео План квалитета ваздуха у агломерацији Београд за период 2016-2019.године.

У складу са Законом о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 10/13), Програм контроле квалитета ваздуха на територији Београда се доноси за период од две године (2016-2017, 2018-2019, 2020-2021). При изради Програма поштује се законодавство РС које је у највећој мери усклађено са листом параметара који се прате са стандардима ЕУ у области квалитета ваздуха. При изради сваког Програма врши се преиспитивање постојећих мерних места и параметара контроле, а по потреби се додају нова.

У току је процедура за усвајање Плана квалитета ваздуха у агломерацији Београд за период 2021-2031. Планом су предвиђене активности постављања биофилтера у зонама великог загађења, као и увођења иновативних метода за утврђивање квалитета ваздуха.

Програм мерења ултравиолетног зрачења у животној средини на територији Београда се доноси за период од две године (2016-2017, 2018-2019, 2020-2021). При изради сваког Програма врши се преиспитивање мерних места и по потреби се додају нова.

Програми су јавно доступан на сајту града Београда https://www.beograd.rs/cir/gradska-vlast/2036-sekretarijat-za-zastitu-zivotne-sredine_3/

ЈКП „Београдске електране“ су у претходном периоду током 2017, 2018, 2019 и 2020.године извршиле гашење 30 блоковских котларница у свом саставу на подручју Карабурме, Јулиног Брда, Сењака, Вождовца укупне инсталисане снаге од 89MW из којих се снабдевало топлотном енергијом око 650.000 м^2 са 50.000 стамбено пословних простора. У току су и велики инвестициони радови за гашење топлотног извора Земун укупне снаге 70 MW и повезивање на топлану Нови Београд.

Поред ових котларница које су биле у саставу ЈКП „Београдске електране“, развојем дистрибутивне мреже система даљинског грејања, одобравањем попуста на обрачун трошкова прикључења за гашење котларница, извршено је гашење индивидуалних котларница:

- Рударско Геолошког факултета 2,5MW
- Геолошког Института 1,5MW
- Института Лола 2MW
- Полицијске академије 1,5MW
- Министарство правде
- КБЦ Земун 3,5MW
- Болнице Свети Сава 1MW
- Школских и предшколских установа више од 10 MW

Агенција за заштиту животне средине прати концентрације алергеног полена у ваздуху на 26 мерних места у оквиру Државне мреже за мониторинг полена, у периоду од почетка фебруара до краја октобра, док траје полинација у нашим климатским условима. У Београду, Агенција мери концентрације алергеног полена у ваздуху на локацији Зелено брдо, ГО Звездара и ГО Нови Београд.

Секретаријат за саобраћај је донео Решење о одређивању улица за пешачки саобраћај на територији града Београда - пешачке зоне („Службени лист града Београда“ бр. 73/19, 98/19, 110/19) којим су дефинисане улице, или делови улица, у којима је дозвољен искључиво саобраћај пешака, односно у којима се, у потпуности или делимично, забрањује саобраћај моторних возила, чиме се утиче на побољшање квалитета ваздуха.

Секретаријат за јавни превоз је започео израду „Стратегије развоја јавног линијског превоза путника на територији града Београда за период од 2023, са пресеком 2027.године“.

У сарадњи са Машинским факултетом Универзитета у Београду реализован је „Пројекат смањења издувне емисије возила јавног превоза на територији Београда увођењем система ECO-DRIVING“.

У сарадњи са ЈКП "ГСП Београд" у 2016.години купљено је 5 нових соло нископодних електричних аутобуса за систем јавног превоза. Ови аутобуси не емитују штетне материје ни угљен-диоксид који негативно утиче на глобално загревање и климатске промене, чиме знатно повољније утичу на квалитет ваздуха у Београду у односу на конвенционалне аутобусе на дизел.

Слика 1 - Електрични аутобус за систем јавног превоза

4.2.Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 15 активности нису реализоване 4 активности -

„Реализација пројекта смањења броја индивидуалних ложишта коришћењем обновљивих извора енергије“, који је у надлежности Секретаријата за енергетику, „ Израда студије повезаности микроклиматских услова и квалитета ваздуха у циљу идентификовања посебно угожених зона за које је потребно увести континуирано праћење“, „ Појачање надзора над микрозагађивачима ваздуха (контрола опреме за пречишћавања ваздуха)“, који је у надлежности Секретаријата за инспекцијске послове, и „ Успостављање редовног извештавања о броју санкционисаних случајева непоштовања правила градње да би се предупредиле појаве улица кањонског типа, лоше проветравање, итд“.

5. Земљиште: посебан циљ 5 - сузбијање процеса природне и вештачке ерозије и деградације земљишта

5.1.Реализоване активности

Секретаријат за заштиту животне средине доноси Програм испитивања загађености земљишта на територији Београда за период од две године (2016-2017, 2018-2019, 2020-2021 итд). Локације мерних места се утврђују за сваки циклус мерења, тако да се покрије цела територија Београда. При изради сваког Програма врши се преиспитивање параметара контроле, а по потреби се додају нови, поштујући законодавство РС које је у највећој мери усклађено са листом параметара који се прате са стандардима ЕУ у области контроле квалитета земљишта. Реализација Програма испитивања загађености земљишта на територији Београда врши се у континуитету. У оквиру Програма испитивања загађености

земљишта на територији Београда врши се и контрола квалитета пољопривредног земљишта.

Секретаријат за саобраћај кроз израду услова у процесу израде планске документације, као и појединачних пројеката за изградњу и реконструкцију улица, где год просторне могућности дозвољавају, планирају зелене појасеве у регулацији улица, нарочито примарне мреже.

Секретаријат за урбанизам и грађевинске послове води катастар и евиденцију пријава о извршеним инжењерско-геолошко-геотехничким истраживањима у складу са одредбама члана 32. Закона о рударству и геолошким истраживањима ("Службени гласник РС", бр. 101/15 и 95/18-др. закон).

На територији општине Обреновац у 2016.години се мерио квалитет непољопривредног земљишта на 12 локација, и то концентрације тешких метала (Hg, As, Ni,Cd, Cr) и органских једињења (PCB, PAH). У 2017.години се квалитет се мерио на 12 локација у пољопривредном земљишту, а у 2018.години на 10 локација.

Секретаријат за заштиту животне средине је са ЈКП „Београдске електране“ реализовао пројекат санације и ремедијације контаминиране локације на ТО Нови Београд у периоду 2016-2018.година, а са Институтом са биолошка истраживања „Синиша Станковић" пројекат „Утицај индустријских постројења на потенцијалну контаминацију животне средине руралних насеља града Београда“.

5.2.Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 15 активности није реализовано 6 активности -

"Израда и реализација пројеката санације и ремедијације посебно угрожених подручја (приоритетно бивше индустријске зоне, сметлишта , позајмишта глине, камена и простори на којима је нелагално одлаган индустријски и грађевински отпад, итд)", „Појачање контроле управљања комуналним и индустријским отпадом", „Извршење допунских детаљних инжењерско-геолошка испитивања у циљу дефинисања геодинамичког модела Београда", „Израда и доношење плана за заштиту земљишта од ерозије", „Реализација плана заштите од ерозије кроз адекватне мере санације, мелиорације нестабилних и слабо носивих терена и др" и „Успостављање система за надзор спровођења плана заштите земљишта ".

Активност "Израда и реализација пројеката санације и ремедијације посебно угрожених подручја (приоритетно бивше индустријске зоне, сметлишта, позајмишта глине, камена и простори на којима је нелагално одлаган индустријски и грађевински отпад, итд)", санација и ремедијација у индустријским зонама, као и збрињавање историјског отпада је у надлежности Министарства за заштиту животне средине. Након израде пројекта санације и ремедијације неопходна је сагласност надлежног министарства. У циљу смањења нелегалног одлагања комуналног и грађевинског отпада, град Београда је израдио софтвер

којим се прати целокупан систем управљања комуналним и неопасном отпадом на територија града. У циљу смањења нелегалног одлагања грађевинског отпада покренута је иницијатива да се у законским и подзаконским актима у области грађевинарства прецизира обавеза инвеститора или извођача о доказивању кретања отпада од грађења и рушења ради исходовања употребне дозволе.

6. Зеленило и зелена инфраструктура: посебан циљ 6. - очување постојећих зелених површина, њихово проширење и стално унапређење управљања системом зелених површина уз уважавање биолошке развноврсности

6.1.Реализоване активности

У сарадњи са ЈКП „Зеленило - Београд“ 2016. године је реализован пројекат озелењавања и ревитализације угрожених јавних зелених површина на 24 локације.

ЈКП „Зеленило - Београд“је у периоду од 2015-2020.године (период од 5 година) на територији десет градских општина посадило укупно 38.068 комада стабала и око 230.500м^2 осталог парковског зеленила (сезонско цвеће, перене, руже, жива ограда, украсно шибље). Постављено је укупно 3367м^2 зелених баријера дуж саобраћајница и то 788м ограда са саксијама (зелене ограде) са укупно 4724 саксије (површина ових баријера је 3152м^2). Постављено је укупно 215м^2 зелених зидова. Такође, у наведеном периоду, ЈКП „Зеленило - Београд“је у сарадњи са Секретаријатом за заштиту животне средине у оквиру Акционог плана адаптације на климатске промене пошумљавањем површина које се налазе у систему газдовања и одржавања овог предузећа извршило попуну празних садних места у дрворедима на четрдесет локација као и садњу у парковима на седамнаест локација. Посађено је укупно 2352 садница, од тога 1699 за попуну празних садних места у дрворедима и 635 садница за садњу у парковима.

У сарадњи са ГО Лазаревац реализован је пројекат уређења градског парка у Лазаревцу 1. фаза.

Завршен је пројекат „Успостављање катастра зелених површина Београда“ чијом израдом се обезбеђује свеобухватни географски информациони систем о јавним зеленим површинама града Београда, који интегрише податке о зеленим површинама града Београда за потребе даљег планирања, изградње и развоја зелених површина, као и за потребе управљања зеленим површинама, односно њихово коришћење, одржавање и заштиту, а ти подаци су доступни јавности на сајту града Београда https://www.beograd.rs/cir/gradska-vlast/1740977--gis-zelenih-povrsina-beograda/ .

У сарадњи са Институтом за Шумарство реализован је пројекат „Морфолошко-анатомске и физиолошке промене на дрвенастим врстама у парковима Београда као индикатор стања животне средине”. На основу наведених резултата истраживања дат је предлог повећања

учешћа виталних – боље адаптираних врста и смањења учешћа невиталних - слабије адаптираних врста.

У сарадњи са Шумарским факултетом Универзитета у Београду реализован је пројекат „Истраживање концентрације и акумулације полутаната на подручју Београда“.

Скупштина града Београда је усвојила План генералне регулације система зелених површина ("Службени лист града Београда", број 110/19). Овај план је створио плански основ за очување постојећих и формирање нових зелених површина.

У сарадњи са ГО Обреновац израђен је елаборат о стању дрвореда у ул. Вука Караџића у Обреновцу, који је представљао стручну основу за очување и унапређење поменутог дрвореда који је претрпео знатна оштећења након поплава.

У оквиру спровођења мера адаптације на климатске промене уређењем зелених површина у школским двориштима израђена је техничка документација за уређење и озелењавање 10 школских дворишта.

Секретаријат за заштиту животне средине је у сарадњи са 10 градских општина прибавио информације о површинама шума и шумског земљишта на територији АП Београда, као и о катастарским парцелама у оквиру планираних шумских површина које су у власништву града Београда. Све разматране локације су у границама Плана генералне регулације система зелених површина.

Тренутни степен шумовитости административног подручја Београда, односно свих 17 општина, износи 16 %, у односу на оптимални од 27%. Површина шума по становнику износи 0,025 ha, док “минимално оптимална вредност” је 0,33 ha површине шума по становнику. Београд има 11.365 ha зелених површинама (14,6 %) од укупне административне територије града, које чине: паркови, скверови и тргови , зеленило дуж саобраћајница, речна острва, зелене површине у насељима и београдски дрвореди са око 69.000 стабала.

Од усвајања Стратегије пошумљавања подручја Београда Секретаријат за заштиту животне средине и град Београд је пошумио око 1000 хектара шумског земљишта на територији Београда са ЈП“Србијашуме“, ЈП“Ада Циганлија“ и ЈП“Београдводе“са преко 250 000 шумских садница и 10 тона семена (жира), као и преко 3600 дрворедних садница које је посадило ЈКП“Зеленило Београд“. У наставку је приказ реализованог пошумљавања по годинама за извештајни период 2016.-2020. година :

2016. пошумљавање је извршено на око 90 хектара новог шумског земљишта и засађено је 250 нових дрворедних садница тврдих лишћара, са ЈП“Србијашуме“, ЈП“Београдводе“ и ЈКП“Зеленило-Београд“.

2017. пошумљавање је извршено на око 100 хектара новог шумског земљишта и засађено је 400 нових дрворедних садница тврдих лишћара, са ЈП“Србијашуме“, ЈП“Београдводе“ и ЈКП“ Зеленило-Београд“.

2018. пошумљавање је извршено на око 80 хектара новог шумског земљишта и засађено је око 250 нових дрворедних садница тврдих лишћара, са ЈП“Србијашуме“, ЈП“Београдводе“ и ЈКП“ Зеленило-Београд“.

2019. пошумљавање је извршено на око 45 хектара новог шумског земљишта и засађено је око 250 нових дрворедних садница тврдих лишћара, са ЈП“Београдводе“ и ЈКП“ Зеленило-Београд“.

2020. пошумљавање је извршено на око 11 хектара новог шумског земљишта и засађено је 133 нових дрворедних садница тврдих лишћара, са ЈП“Београдводе“ и ЈКП“ Зеленило-Београд“.

Јавно предузеће за заштиту и унапређење животне средине је на територији градске општине Обреновац посадило 1216 садница.

Јавно предузеће за газдовање шумама „Србијашуме“ обавља стручно саветодавне послове у приватним шумама који се финансирају из Буџета Републике Србије и овим шумама газдује на основу Програма газдовања шумама за период од 2011-2020.године.

Слика 2 - Пошумљавање

6.2.Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 17 активности није реализовано 5 активности -

„Израда и доношење планских аката за регулацију зелених површина на територији града која није обухваћена ГУП-ом Београда“, „Јачање капацитета комуналне инспекције ради спречавања и уклањања привремених и сталних објеката са постојећих зелених површина“, „Успостављање и даље јачање система праћења поштовања законске регулативе и добрих урбанистичких пракси у циљу ефикасног спречавања изградње и неовлашћеног заузимања зелених површина и фрагментације градских дрвореда“, „Израда и спровођење Програма мониторинга зелених површина“ и „Завршетак израде планова пошумљавања за површине дефинисане Стратегијом пошумљавања Београда и РПП АП Београда Планом генералне регулације система зелених површина Београда“. Што се тиче последње активности у току је израда „Акционог плана повећања шумовитости на градским општинама Раковица, Нови Београд и Звездара.

7. Минерални ресурси: посебан циљ 7. – примена адекватних мера заштите животне средине приликом експлоатације необновљивих минералних ресурса

7.1.Реализоване активности

Министарство рударства и енергетике је у периоду 2016-2020.године активно водило и ажурирало катастар истражних и експлоатационих поља на територији града Београда. Постоји детаљан катастар лежишта и постојећих рудника (WEB GIS). У циљу ажурирања напуштених рудника евиденција је остварена кроз Катастар рударског отпада који је урађен кроз IPA пројекат на територији целе Републике Србије. Од потенцијалних лежишта на територији Града Београда постоји потенцијалност, односно евентуална валоризација: зеолита (локалитет Сланци, ГО Гроцка), кварца (Брајковац, ГО Лазаревац), полиметаличне руде Pb, Zn, Ag, Cu, Au (Барајево, ГО Сопот) и керсантита као архитектонско-грађевинског камена (Авала). Од активних рудника, уз постојеће, отворено је пет нова рудника: Јаковачка Кумша и Јаково- песак (ГО Сурчин, локалитет Јаково), затим шљунак и песак (Међа-Бргулице ГО Обреновац), керамичке глине (Дрен, ГО Лазаревац) и рудник угља Радљево (у оквиру Колубарског угљеног басена).

Рудник авалита на Авали је валоризован кроз активности студената на настави Рударско-геолошког факултета. Није донешена финансијска конструкција на нивоу Владе за реализацију рудника као туристичког потенцијала.

У евидентирању напуштених и дивљих депонија остварен је значајан квалитативни резултат кроз израду Катастра рударског отпада у Републици Србији где су евидентиране све активне и напуштене локације рударског отпада и грађевинског материјала као и историјски рударски отпад. Пројекат Катастра рударског отпада је урађен у периоду 2015-2018.године кроз финансијска средства из ЕУ IPA пројекта. У Пројекту су препоручене најадекватније методе санације које се примењују у оквиру ЕУ.

Реализација пројеката рекултивације копова и одлагалишта ЕПС огранак РБ Колубара се врши сходно динамици радова и услова који су створени за рекултивацију деградираних површина. У наведеном периоду, пројектованим радовима и тренутним стањем радова на коповима, рекултивисан је део површинског копа Тамнава Западно поље.

У циљу смањења негативног утицаја депоније пепела и шљаке у Лазаревцу и Обреновцу на загађење ваздуха честицама пепела које настају еолском ерозијом пепела, ЕПС обавља редовне послове биолошке рекултивације (сетва и садња) сваке године без изузетка у пролећном и јесењем року, као и у осталом делу године у зависности од временских прилика. Депоније пепела и шљаке у оквиру термоенергетских објеката у Лазаревцу и Обреновцу су у претходном периоду биле активни рударски објекти па из тог разлога није

вршена рекултивација, односно нису се стекли услови за санацију и рекултивацију датих објеката.

У периоду од 2016-2020.године, водни инспектори су извршили 22 инспекцијска надзора привредних субјеката који се баве експлоатацијом речног наноса из водотокова на територији града Београда, а укупан број изречених мера је 8. Инспектори су такође давали стручну и саветодавну подршку привредним субјектима у складу са Законом о инспекцијском надзору ("Службени гласник РС", бр. 36/15, 44/18 - др. закон и 95/18).

Такође, вршена је стална контрола и инспекцијски надзор активних рудника у циљу поштовања пројектованих рударских радова, заштите животне средине и безбедности. На територији Града Београда у циљу спречавања нелегалне експлоатације откривено је пет локација где је вршена нелегална експлоатација и изречене мере забране радова уз законске казне (5 локација са изреченим забранама на територији ГО Младеновац и 1 локација на територији ГО Гроцка).

7.2.Нереализоване активности

Нема нереализованих активности.

8. Заштићена природна добра и очување биодиверзитета: посебан циљ 8. - очување и унапређење постојећих заштићених природних добара, њихово проширење и стално унапређење управљања

8.1.Реализоване активности

Секретаријат за заштиту животне средине је у периоду од 2016-2020.године донео 6 нових Планова за управљање заштићеним подручјима, ПИО „Авала“, ПИО „Космај“, СП „Миљаковачка шума“, СП „Појединачна стабла“, СП“ Група стабала храста лужњака код Јозића колибе“ и СП „Арборетум Шумарског факултета“. Такође, израђена је Студија за станиште „Велико Блато“.

Идентификовање подручја који имају потенцијале да буду проглашени заштићеним природним добрима се континуирано врши и у току је процес заштите за подручје Форланд Београда и валоризација подручја Шупље стене и Беле реке.

Управљачи заштићених подручја врше мониторинг и валоризацију заштићених подручја, биодиверзитета и геодиверзитета кроз годишње програме, а у складу са донетим плановима управљања.

Такође, управљачи заштићених подручја кроз популаризацију и презентацију заштићених природних добара раде на едукацији локалног становништва (догађаји, вишебоји за децу школског узраста, на коме учествују деца основних школа са локалног подручја) и тако помажу у подизању нивоа свести о значају заштите животне средине.

8.2.Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 11 активности није реализовано 5 активности –

“Израда и доношење Програма заштите био и геодиверзитета”, “Израда и доношење Програма мониторинга био и геодиверзитета”, “Израда студија и доношење аката о заштити природних добара”, “Преиспитивање ефикасности управљања заштићеним подручјима и стварање услова за увођење нових управљача” и “Ажурирање катастра влажних станишта и подручја (баре, ливадски појасеви, примерци очуване или ретке вегетације, ретких животињских врста) који имају значаја за очување био и геодиверзитета“.

9. Обновљиви извори енергије: посебан циљ 9. – повећање удела коришћења енергије из обновљивих извора у укупној финалној потрошњи енергије

9.1.Реализоване активности

Град Београд је са конзорцијумом „The Consortium of SUEZ Groupe S.A.S & I-Environment Investments LTD“и Бео Чиста Енергија д.о.о. Београд, закључио Уговор о јавно-приватном партнерству (у даљем тексту: Уговор о ЈПП), у пружању услуге третмана и одлагања комуналног отпада 2017.године, којим је између осталог предвиђена изградња комбинованог постројења за третман и производњу енергије из отпада (56,5MWh топлотне енергије, 25,8MWh електричне енргије) које ће користити отпад као извор енергије за производњу електричне и топлотне енергије као и постројење за сакупљање и третман депонијског гаса, који ће се користити за производњу енергије. Приватни партнер започео је радове на изградњи постројења на Винчи 2019.године.

Секретаријат за енергетику је 2019.године реализовао обележавање дана енергије манифестацијом "Недеља енергије" и Светског дана очувања енергије кроз које је дата подршка у реализацији истраживачких и иновативних пројеката у области ОИЕ.

Такође, у датом периоду израђене су две студије оправданости за примену дрвене биомасе и једна студија за примену соларне енергије у топлани Церак. Примена биомасе у граду Београду је неоправдана јер је нема довољно у ближој околини, док се могућност соларних панела у топлани Церак додатно сагледава.

ЈКП „Београдске електране“су преко Секретаријата за инвестиције и Секретаријата за енергетику преузеле на руковање и одржавање више подстаница са топлотним пумпама (систем вода-вода) инсталисаног капацитета 0,65MW (654,583kW) за потрошаче новоизграђеног насеља у Овчи (за потребе загревања 236 стамбених јединица, површине 9.671 m^2).

ЈКП „Паккинг сервис“ је у гаражи на Обилићевом венцу извео радове на реконструкцији са надзиђивањем гараже 2016 и 2017.године, са добијеним енергетским пасошем. Добијен је сертификат Парк смарт Зелене гараже, ниво бронза, Green Business Certification Inc. (GBCI) у 2018.године. На конкурсу Европске паркинг асоцијације – ЕПА освојена је прва награда у категорији најбоље реконструисане гараже. У оквиру гараже постављена је соларна електрана, као вид производње енергије за сопствене потребе из обновљивих извора тако да је 14% искоришћене енергије за потребе гараже произведено из обновљивих извора. У гаражи Зелени венац изведени су радови на реконструкцији гараже са рекострукцијом фасаде и са надзиђивањем гараже 2016 и 2017.године. У оквиру гараже постављена је соларна електрана, као вид производње енергије за сопствене потребе из обновљивих извора.

За саобраћајни Комплекс У Блоку 42, Нови Београд извор топлотне енергије у комплексу у изградњи, по пројекту је топлотна пумпа, тако да ће се користити обновљиви извори енергије.

Постављени су соларни колектори за загревање потрошне воде на:

-Дома здравља „Нови Београд" – Гоце Делчева,

-Дома здравља „Нови Београд" – Нехруова,

-Дом здравља Земун,

-Дом здравља Врачар,

-ОШ „Алекса Шантић“- Гроцка,

-ОШ „Лаза Костић“- Нови Београд,

-ОШ „Никола Тесла“- Раковица,

-Спортском центру „Вождовац,

-Градском центру за физичку културу.

9.2.Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 8 активности није реализовано 6 активности. Активности "Израда студија о потенцијалима и могућностима коришћења ОИЕ на територији АП Београда (биомасе и сунчеве енергије)", "Формирање базе података – информационог система и јединственог катастра потенцијала ОИЕ на територији Београда", "Израда дугорочног плана повећања удела коришћења енергије из обновљивих извора за јавне објекте у надлежности града Београда (школе, вртићи, објекти градске управе, даљински систем грејања итд.)", „Реализација пројеката за повећање коришћења ОИЕ на основу донетог плана повећања удела коришћења енергије из обновљивих извора“, "Утврђивање и спровођење мера подстицаја за коришћење ОИЕ за привредне субјекте и грађане", „Наставак реализације пројекта постављања соларне расвете“ нису реализоване

као такве. Ипак, у периоду од 2016-2020.године урађени су појединачни пројекти који доприносе коришћењу обновљивих извора енергије.

10. Урбанизам и просторно планирање: посебан циљ 10. – заштита и унапређење животне средине кроз просторно и урбанистичко планирање

10.1. Реализоване активности

У периоду 2016-2020.године Скупштина града Београда је усвојила 238 планских докумената. У току су активности на изради планског документа на основу Одлуке о изради измена и допуна Плана генералне регулације грађевинског подручја седишта јединице локалне самоуправе – град Београд (целине I-XIX) ("Службени лист града Београда", број 74/19), којим се преиспитују планови усвојени пре 01.01.1993.године и преко 250 урбанистичких планова са детаљном разрадом.

Интеграција информационе основе о стању животне средине и система индикатора у просторно и урбанистичко планирање је константно присутно кроз поступке утврђивања мера и услова заштите животне средине за потребе израде урбанистичких планова.

Приликом израде и доношења планова детаљне регулације за АП Београда доследно се поштују утврђени услови заштите животне средине и Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину.

У циљу бољег коришћења напуштених привредних локација и зона подстицањем „brown field“ инвестиција кроз инфраструктурно опремање и санацију постојећих локација у периоду 2016-2020. године, Скупштина града Београда је усвојила:

1. План детаљне регулације за део индустријске целине АД „21. мај”, ГО Раковица ("Службени лист града Београда", број 2/16);

2. План детаљне регулације насеља Батајница, ГО Земун („Службени лист Града Београда”, број 71/16);

3. План детаљне регулације за просторно-културно историјску целину Топчидер– ФАЗА II, целина 1, ГО Чукарица и Савски венац („Службени лист Града Београда”, број 98/16);

4. План детаљне регулације подручја уз Улицу ослободилаца Раковице, од трамвајске окретнице до Улице патријарха Димитрија ("Службени лист града Београда", број 38/17);

5. План детаљне регулације за део привредне зоне, између Северне тангенте, Улице Заге Маливук, коридора планиране железничке пруге и пута Београд – Панчево, ГО Палилула („Службени лист Града Београда”, број 45/17);

6. План детаљне регулације дела привредне зоне уз пут Београд–Панчево, ГО Палилула („Службени лист Града Београда”, број 80/17);

7. План детаљне регулације привредне зоне између саобраћајнице СМТ, Панчевачког пута и Дунава, ГО Палилула ("Службени лист града Београда", број 124/18);

8. План детаљне регулације тунелске везе Савске и Дунавске падине, градске општине Стари град, Савски венац и Палилула ("Службени лист града Београда", број 28/19)

9. План детаљне регулације привредне зоне уз Северну тангенту, северно од насеља Овча, ГО Палилула ("Службени лист града Београда", број 102/19).

Такође, донешене су и следеће одлуке: Одлука о изради плана детаљне регулације за подручје између комплекса топлане, Улице Савски насип, моста Газела и реке Саве, ГО Нови Београд („Службени лист града Београда“, бр. 37/16), Одлука о изради ПДР за Линијски парк - Београд, ГО Стари Град и Палилула ("Службени лист града Београда", бр. 88/18), Одлука о изради ПДР подручја између улица Јурија Гагарина и Земунске ("ИМТ") ГО Нови Београд („Службени лист града Београда“, бр. 77/16).

У складу са позитивним прописима за све планиране објекте који својом делатношћу могу да угрозе животну средину, у поступку прибављања локацијских услова, упућује се кроз ЦИС, захтев Секретаријату за животну средину за утврђивање мера и услова заштите животне средине и након добијања истих инвеститор се обавезује локацијским условима да спроводи наведене мере. Такође, саставни део информације о локацији је упућивање подносиоца захтева на сарадњу са надлежним институцијама из области заштите животне средине, а у циљу добијања локацијских услова, уколико је то обавезно планским документом или се утврди у поступку спровођења плана да је неопходно одредити прецизније мере које се односе на заштиту животне средине.

У складу са позитивним прописима за све планиране објекте, а у складу са Правилником о енергетској ефикасности, обавезна је израда елабората енергетске ефикасности који је саставни део пројекта за грађевинску дозволу.

Успостављена је међусекторска координација унутар Секретаријата за урбанизам и грађевинске послове приликом доношења, спровођења и извештавања о спровођењу планова.

Системско укључивање грађана обезбеђено је у фази раног јавног увида и јавног увида у плански документ, у складу са Законом о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/09, 81/09 - испр., 64/10 - одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 - одлука УС, 50/13 - одлука УС, 98/13 - одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др. закон, 9/20 и 52/21).

Одређивање приоритета за инфраструктурно опремање се реализује кроз Програм уређивања градског грађевинског земљишта, који садржи пројекцију планираних радова где су планиране активности на опремању канализацином мрежом, између осталог, и непландски грађених насеља, у складу са сагледаним техничким и правним ограничењима и расположивим буџетским средствима.

10.2. Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 12 активности нису реализоване 2 активности –

„Утврђивање методологије за праћење спровођења планова – развој система индикатора“ и „Успостављање веће контроле поштовања утврђених мера и услова заштите животне средине при градњи и након изградње објеката - појачавање надзора и извештавања о непоштовању утврђених услова заштите животне средине при градњи“.

11. Енергетика: посебан циљ 11. - смањење негативног утицаја енергетских постројења на животну средину и смањење финалне потрошње енергије повећањем енергетске ефикасности

11.1. Реализоване активности

ЈКП „Београдске електране“ су од 2016 - 2020.године изградиле 25km трасе топловодне мреже и прикључен је капацитет потрошача од сса 55MW, а циљу смањења броја индивидуалних ложишта у централним градским подручјима угасиле су 29 котларница, укупне снаге 22.611MW. На систем даљинског грејања ЈКП „Београдске електране“ прикључено је и уведено у обрачун према утрошеној топлотној енергији 428 предајних станица за стамбене и стамбено пословне објекте са 14.338 простора, загреване површине 790.354m^2 и снаге 55.552kW. Тренутно ЈКП „Београдске електране“ врше обрачун испоручене топлотне енергије према потрошњи за 35.326 простора, површине 2.044.058m^2 и снаге 150.874kW.

Од 2016.године, активностима на ремонту, гашењу котларница, топлификацији и хитним интервенцијама, а од 2017. годину и програмом рехабилитације до 2020.године замењено је 119.363m трасе топловода, тј око 240km цеви, што је финансијски око 11.328.000.000, 00 динара. Планом рехабилитације (који траје 5 година од 2017. до 2021.године) предвиђено је да се потроши још 1.200.000.000,00 динара током 2021. и 2022.године.

Такође, у датом периоду израђене су две студије оправданости за примену дрвене биомасе и једна студија за примену соларне енергије у топлани Церак. Примена биомасе у граду Београду је неоправдана јер је нема довољно у ближој околини, док се могућност соларних панела у топлани Церак додатно сагледава.

ЈКП „Београдске електране“су преко Секретаријата за инвестиције и Секретаријата за енергетику преузеле на руковање и одржавање више подстаница са топлотним пумпама (систем вода-вода) инсталисаног капацитета 0,65MW (654,583kW) за потрошаче новоизграђеног насеља у Овчи (за потребе загревања 236 стамбених јединица, површине 9.671 m^2).

ЈКП „Београдске електране“су радиле на избацивању мазута као енергента у топланама Борча, Вишњичка бања, Земун, као и котларницама Железник, Ресник, котларницама у насељу Браћа Марић у Крњачи и Јакшићева у Земуну. У овим топланама и већини наведених котларница производња се сада базира на природном гасу као главном енергенту, а у котларницама Браћа Марић и Јакшићева топлотна енергија се производи коришћењем гасног ложног уља са мањом емисијом штетних супстанци испод граничних

дозвољених вредности. У великим постројењима преко 50MW у топланама Дунав, Коњарник и Вождовац, уградњом рециркулације димних гасова и преправкама на горионицима, смањила се емисија NO^x.

Такође, на свим објектима који као погонско гориво користе мазут постоје и сепаратори за зауљене отпадне воде. Ти сепаратори се редовно одржавају односно по потреби чисте на основу извештаја акредитоване и овлашћене лабораторије за испитивање отпадних вода која врши испитивање отпадних вода пре и после сепаратора. На постројењима изнад 50MW у периоду од 2016. до 2020. године уграђени су мерачи протока отпадних вода и за зауљене отпадне воде.

Према подацима ЕПС-а у периоду од 2016. до 2020.године урађене су следеће активности: 2016 - пуштено у рад постројење за пречишћавање отпадних вода у ТЕНТ А, а у оквиру којег се врши и пречишћавање зауљених отпадних вода

2018 - реализован пројекат за смањење емисије азотних оксида на ТЕНТ А4

2019 - завршен пројекат изградње привременог складишта отпада на ТЕНТ А и завршен пројекат изградње привременог складишта отпада на ТЕНТ Б

2020 - уговорена реализација пројекта смањења емисије азотних оксида на ТЕНТ Б1 и започета је фабрикација опреме

У датом периоду радило се доста на изради и спровођењу пројеката повећања енергетске ефикасности и концепта чистије производње у јавним предузећима:

- ЈКП „Београдски метро и воз“ - У току је израда пројектне документације за изградњу прве линије метроа, која предвиђа примену највиших стандарда из области енергетске ефикасности (пре свега уштеда електричне енергије кроз примену квалитетне изолације зграда, уређаја високе енергетске ефикасности, регенеративног кочења возова, итд);
- ЈКП „Јавно осветљење“ - Врши се смањење финалне потрошње монтажом енергетски ефикасних светиљки (ЛЕД). У периоду од 2016. до 2020.године монтирано је 5453 ЛЕД светиљки;
- ЈКП „Инфостан технологије“ - Добијен је Сертификат о енергетским својствима зграде - Енергетски пасош - Energy Concept - 2019; Угашена индивидуална котларница и извршено прикључење на градску топловодну мрежу; Урађена компензација реактивне енергије; Сви прозори замењени Al столаријом са термопрекидом; 20% извора светлости замењено ЛЕД сијалицама;
- ЈКП „Ветерина Београд“ - Обновљен возни парк возилима са еуро 5, еуро 6 моторима као и моторима на гас, због емисије издувних гасова, а све у циљу заштите животне средине; Озелењена прихватилишта са 74 саднице;
- ЈП “Београдски водовод и канализација“ - ПП Макиш – замењен цевовод сирове воде; ЦС Језеро – замењене две пумпе за потискивање чисте воде ка ПП Беле воде;

ПП Беле воде – реконструисане црпно-компресорске станице за прање пешчаних филтера; ПП Бежанија – уграђена три компресора и замењене три дувaљке за прање филтера; Извршена је ревитализација 13 Рени бунара; Извршено је утискивање дренова на три Рени бунара; Реконструисано ЦС Топчидер 15 и 15а – замењени електро-црпни агрегати; Реконструисана ЦС Авала – замењена хидро-машинска опрема; Реконструисан кишни део КЦС Газела – замењене три кишне пумпе и енергетски трансформатор; Саниран КЦС Карађорђев трг - замењене канализационе муљне пумпе и енергетски трансформатор; Саниран КЦС Старо сајмиште – замењена два пумпна агрегата; КЦС Железник – уграђена три нова пумпна агрегата за фекалну воду; КЦС Рева – уграђена два нова утопна кишна агрегата; КЦС Борча - уграђена два нова пумпна агрегата; КЦС Дорћол - уграђена два нова утопна пумпна агрегата; КЦС Чукарица - уграђена четири нова пумпна агрегата. Осим заменом застареле опреме, приликом замене цевовода сирове воде, постављањем нових цевовода од нових материјала, мање подложних нагомилавању суспендованих материја, повећање енергетске ефикасности постиже се смањивањем отпора у цевоводу, чиме последично бива остварен утицај на лакши рад електро црпних постројења за довод сирове воде до погона за прераду, што резултује мањом потрошњом електричне енергије. На сличан начин, повећање енергетске ефикасности, постигнуто је ревитализацијом рени бунара.

- ЈКП „Погребне услуге“ - препозната места за контролу емисије загађујућих гасова – Крематоријум, Котларнице (3) - Орловача (1) и Ново гробље (2) - како би се пратило емитовање загађујућих гасова који настају приликом процеса спаљивања посмртних остатака преминулих лица; врше се редовна мерења која спроводе лиценцирана предузећа. Мерења се врше периодично на 6 месеци. Сви досадашњи стручни извештаји су били у границама дозвољених вредности. Постројење крематоријума се редовно обнавља и одржава како би у условима увећаног обима посла услед пандемије емисија загађујућих гасова била и даље у границама дозвољених вредности. У фази је израда пројекта за прелазак са лож уља на земни гас.
- ЈКП „Паркинг сервис“-

Гаража Обилићев венац - Изведени су радови на реконструкцији са надзиђивањем гараже 2016. и 2017.године са добијеним енергетским пасошем. Добијен је сертификат Парк смарт Зелене гараже, ниво бронза, Green Business Certification Inc. (GBCI) у 2018. години. На конкурсу Европске паркинг асоцијације – ЕПА освојена прва награда у категорији најбоље реконструисане гараже. У оквиру гараже постављена је соларна електрана, као вид производње енергије за сопствене потребе из обновљивих извора; 14% искоришћене енергије за потребе гараже произведено је из обновљивих извора. Унутрашње осветљење гараже је најсавременије (ЛЕД расвета), контролисано сензорима присуства и покрета, који пали делове осветљења по потреби; 98% спољашњег осветљења гараже је контролисано програмабилним тајмерима (ЛЕД расвета);

Гаража Зелени венац - изведени су радови на реконструкцији гараже са рекострукцијом фасаде и са надзиђивањем гараже 2016. и 2017.године. У оквиру гараже постављена је

соларна електрана, као вид производње енергије за сопствене потребе из обновљивих извора; Унутрашње осветљење гараже је најсавременије (ЛЕД расвета), контролисано сензорима присуства и покрета, који пали делове осветљења по потреби.

Саобраћајни комплекс Међународни Терминал У Блоку 43, Нови Београд, Улица Преконошка бр. 12 - изграђен је пословни објекат са енергетским пасошем површине 991м^2 у току 2015.године; изграђен је пословни објекат са енергетским пасошем површине 840 м^2 у току 2017. и 2018.године; изграђен је пословни објекат са енергетским пасошем површине 1.964м^2 у току 2018. и 2019.године. Реконструисано је осветљење целог саобраћајног комплекса са лед расветом.

За саобраћајни Комплекс У Блоку 42, Нови Београд извор топлотне енергије у комплексу у изградњи, по пројекту је топлотна пумпа, тако да ће се користити обновљиви извори енергије.

- ЈКП „Градско стамбено“ - Пројектовање и извођење радова на адаптацији котларнице у пословном објекту РЈ Вождовац, ул. Заплањска 16а. Адаптацијом извршен прелазак са парних котлова и лож уља као енергента, на електро котлове.
  - Енергетска реконструкција фасада на стамбеним зградама:

1) Сестара Миловановић 3, Земун

2) Вукасовићева 68, Раковица

3) Вукасовићева 70, Раковица

4) Крунска 47а, Врачар

5) 11. Крајишке дивизије 31, Раковица

6) 11. Крајишке дивизије 33, Раковица

7) 11. Крајишке дивизије 35, Раковица

8) 11. Крајишке дивизије 37, Раковица

9) 11. Крајишке дивизије 39, Раковица

10) Видиковачки венац 85, Раковица

11) Видиковачки венац 75, Раковица

12) Ресавска 26/1, Врачар

- ЈКП „Градска Чистоћа“ – 2017.године је реализована студија енергетске термоефикасности објеката из система ЈКП „Градска Чистоћа“ за локацију Мије Ковачевића бр 4, такође је реализована реконструкција спољне расвете у Мије Ковачевића и у Аутобази Вождовац.

Секретаријат за енергетику је реализовао пројекте топлотне изолације ОШ "Свети Сава", Врчин, док је из донација реализовао ОШ ""Олга Петров", Клинику за психијатријске болести "Др лаза Лазаревић" - 10 објеката , Падинска скела

Секретаријат за образовање и дечију заштиту је урадио замену фасадне столарије на следећим објектима:

• ОШ „Лаза Костић“, ГО Нови Београд

• ОШ „Бранко Радичевић“, Јурија Гагарина 195, Београд

• ОШ „Младост“, Гандијева 99, Београд

• ОШ „Краљ Петар II Карађорђевић“

• Сурчин. у улици Косовска 2, ГО Сурчин

• ОШ „Вук Караџић“, Сурчин

• ОШ „Цана Марјановић“, Сопот

• ОШ Мића Стојковић“Умчари, издвојено одељење у Дражњу

• ОШ „Иво Лола Рибар“, Бегаљица

• ОШ „Никола Тесла“, Лештане.

• ОШ „Аца Милосављевић“у Рушњу, ГО Чукарица

• ОШ „Доситеј Обрадовић“, Умка

• ОШ "1300 каплара", ГО Звездара

• ОШ "Живојин Мишић", ГО Савски венац

• Угоститељско-туристичке школе, Топличин венац 23, ГО Савски венац

• Угоститељско-туристичке школе, Југ Богданова 28, ГО Савски венац

• Школе за бродарство, бродоградњу и хидроградњу, ГО Савски венац

• Школе за дизајн ГО Савски венац

• ОШ „Антон Скала“, Београд

• ОШ „Војвода Степа“, Војводе Степе 520, ГО Вождовац

• XII београдске гимназије, ГО Вождовац

• ОШ „Бора Станковић“, ГО Вождовац

• ОШ „Карађорђе“

• V београдске гимназије

• Пете економске школе „Раковица“, ГО Раковица

• ОШ „Никола Тесла“, ГО Раковица,

• ПУ Раковица, вртића „Петлић“

• ОШ „Петар Кочић“, Земун

• ОШ „Драгојло Дудић“на Звездари

• ОШ „Павле Савић“у Миријеву, ГО Звездара

• ОШ „Павле Савић“у Миријеву, ГО Звездара

• ОШ „Марија Бурсаћ“, Београд

Секретаријат за инвестиције код израде пројектне документације и касније код изградње, коришћења и одржавања објекта, води рачуна о испуњењу минималних захтева у погледу енергетске ефикасности предметног објекта дефинисаних законом. У току је израда следеће техничке документације:

- изградња Комбиноване дечје установе са централном производном кухињом у насељу Овча (коришћење обновљивих извора енергије за загревање и хлађење);

-изградња Комбиноване дечје установе у Шуматовачкој улици на Врачару;

- изградња, доградња и реконструкција објеката у комплексу СРЦ „Пионирски град“ (коришћење обновљивих извора енергије за загревање). На објектима који се задржавају врши се енергетска санација сходно ограничењима службе заштите и других надлежних институција. Нови објекти се пројектују тако да пасивним мерама ЕЕ и примењеним материјалима и опремањем обезбеде смањење трошкова одржавања и потрошње енергије у експлоатацији објекта.

Привредна комора Србије реализује пројекат „Обука енергетских менаџера EUREMnext“ (март 2018 - јун 2021), а обуку је до сада прошло више од 4.000 полазника, који данас чине мрежу енергетских менаџера, углавном запослених у индустрији као енергетски консултанти или ревизори, у јавном и у сектору услуга. У оквиру пројекта је 17 представника предузећа завршило бесплатну Обуку за енергетске менаџере- EUREMnext и припремило концепт енергетског прегледа са предлозима мера енергетске ефикасности.

У оквиру пројекта „Акцелератор ефикасности у зградама (БЕА)“ под окриљем иницијативе УН. 2018.године је израђен Приручник о енергетској ефикасности - Одржива енергија за све у стамбеним зградама и кућама, који је јавно доступан на сајту града Београда http://www.beograd.rs/images/file/0e1993dd0f7a408f9f99650e58d89a43_6627856284.pdf

11.2.Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 16 активности нису реализоване 3 активности -

"Наставак пројекта мерења димних гасова из индивидуалних топлотних извора на територији АП Београда“ , „Реализација пројекта избора локације и опремања простора за привремено складиштење опасног и неопасног отпада из ЈП „Београдске електране“, „Промовисање изградње енергетски неутралних објеката и реализација пилот пројеката за изградњу енергетски неутралних зграда за потребе Градске управе ".

12.Индустрија: посебан циљ 12. - смањење негативног утицаја индустријских комплекса и процеса на животну средину

12.1.Реализоване активности

У периоду од 2016-2020.године јавна предузећа су радила и настављају да раде на увођењу чистије производње:

ЈКП „Београдске електране“ поднело је Секретаријату за заштиту животне средине захтев за одлучивање о издавању интегрисане дозволе за рад одређених топлана у Београду, којом се утврђују услови за рад постројења што укључује и обавезу примене чистије производње уз повећану енергетску и сировинску ефикасност. Покренути поступци су у току.

ЈКП „Београдски метро и воз“ раде на изради Студије о процени утицаја на животну средину и пратећих студија (нпр. Студија декарбонизације), као и на решењима која ће из њих проистећи. Пројекат метроа ће довести до повећања енергетске и сировинске ефикасности, и смањења негативног утицаја метро система на животну средину.

ЈКП „Београдски водовод и канализација“ је увело чистију производњу у складу са легислативно обавезујућим најбоље доступним техникама (B.A.T tehniques у ЕУ директивама), кроз пројекат издвајања и рециркулације воде од прања филтерских инсталација, поновне употреба исте воде кроз враћање на почетак процеса, уз неопходну претходну обраду. Такође у 2018. години урађена је Студија оправданости са идејним решењем за два производна погона: ППВ Баново брдо и ППВ Беле воде.

ЈКП „Градска чистоћа“ је извршило замену горионика у котларници са мазута на ЦНГ погон Мије Ковачевића 4.

Привредна комора Србије је у оквиру програма „Чистија производња“, коју спроводи Центар за чистију производњу Србије са Технолошко-металуршким факултетом Универзитета у Београду, током периода 2015-2020.године реализовала пројекат везан за увођење сировинске ефикасности. Укупно 18 одабраних предузећа из целе Србије из области прехрамбене индустрије је било укључену у прву фазу, а од њих, у другој фази је учествовало 12, где је рађен детаљнији аудит и мониторинг примењених мера.

У Привредној комори Србије, а у сарадњи са Министарством заштите животне средине су 2019.године одржане јавне консултације и завршно представљање нацрта стратешког националног документа „Програм увођења чистије производње у Републици Србији“ са Акционим планом, за период 2019-2021.

У оквиру пројекта „Зелене јавне набавке кроз синергију заинтересованих страна“, који је спровело Удружење Алтернатива за безбедније хемикалије – ALHem, у сарадњи са Victoria Consulting d.o.o, уз финансијску подршку Амбасаде Краљевине Норвешке (https://www.norway.no/en/serbia/) и Балканског фонда за демократију Немачког

Маршаловог Фонда САД, израђено је низ јавно доступних водича, смерница и упутстава намењених заинтересованој јавности:

- водич кроз критеријуме за зелене јавне набавке уводни део, октобар 2019
- водич кроз критеријуме за зелене јавне набавке - критеријуми - папир за фотокопирање и графички папир
- водич кроз критеријуме за зелене јавне набавке - критеријуми - рачунари и монитори
- водич кроз критеријуме за зелене јавне набавке - критеријуми - услуге чишћења затворених простора и средства за чишћење
- зелене јавне набавке примери из праксе ЕУ
- водич кроз критеријуме за зелене јавне набавке - критеријуми - намештај
- водич кроз критеријуме за зелене јавне набавке - критеријуми – средства и услуге чишћења јавних простора
- водич кроз критеријуме за зелене јавне набавке - критеријуми – боје и лакови и радови бојења
- смернице за зелене набавке за организације цивилног друштва

Сва ова документа доступна су на сајту alhem -а у бази знања на линку: http://alhem.rs/zelene-javne-nabavke/

Привредна комора Србије је октобра 2019. године израдила Брошуру „5 зелених алата за одрживо пословање“, којом се у привредним субјектима промовише и подстиче коришћење добровољних „зелених“ механизама за одрживо пословање. Брошура је јавно доступна на сајту ПКС и дели се на различитим догађајима које организује ПКС.

Такође, током 2018. године је израђен водич „Значај примене стандарда за одрживо пословање“, којим се са једне стране промовише веће коришћење и примена међународних и европских стандарда, као подршка конкурентности и одрживом пословању, али и нова услуга Привредне коморе Србије – бесплатно читање стандарда.

Привредна комора Србије, традиционално, већ 15 година реализује манифестацију „Национална награда за друштвено одговорно пословање – Ђорђе Вајферт“. Током последњег циклуса 2018/19 укупно је учествовало 50 компанија из целе Србије, од чега 50% са територије Града Београда, а у финални део такмичења који броји 15 компанија (по 5 у свакој од 3 категорије), пласирало се 5 компанија са територије Града Београда (33%).

Секретаријат за заштиту животне средине је издао 2 интегрисане дозволе за рад фарми за узгој пилића са утврђеним условима за рад постројења, чију примену надзире инспекција Града. Током наведених поступака, Секретаријат је усвојио посебан поднети програм и акциони план оператера са мерама и динамиком прилагођавања постројења прописаним условима, укључујући мере за чистију производњу и унапређење енергетске ефикасности.

"На подручју Београда налазе се 24 постројења која подлежу издавању интегрисаних дозвола (IPPC постројења). Надлежност је подељена између републичког нивоа,

Министарства заштите животне средине (9 постројења) и локалног нивоа, Секретаријата за заштиту животне средине Града Београда (15 постројења).

Издате су 3 интегрисане дозволе, за постројења:

• "Messer Tehnogas " АД Београд, фабрика за производњу ацетилена и азот-субоксида, у Раковици, која је издата 16.03.2015.године, од стране Министарства и која је ревидована 30.10.2018. године, јер је у постројењу примењена рециркулација воде. Од 31.12.2020. године ово постројење је ван функције до даљњег.

• "Храна Продукт" доо Ковачевац, фарма живине Младеновац - издата 09.10.2017. године, од стране Секретаријата за заштиту животне средине Града Београда

• „PILJAN KOMERC“ доо Бољевци, фарма живине Сурчин - издата 19.12.2018. године, од стране Секретаријата за заштиту животне средине Града Београда

Од априла 2015. године до априла 2017. године Центар за чистију производњу Технолошко-металуршког факултета Универзитета у Београду у сарадњи са тада Министарством пољопривреде и заштите животне средине Републике Србије реализовао је Пројекат „Имплементација IPPC/IE директиве у постројењима за интензиван узгој живине и свиња“, уз финансијску помоћ Агенције за међународну развојну сарадњу Краљевине Шведске (SIDA) и помоћ Амбасаде Шведске у Београду. Сарадња са краљевином Шведском настављена је марта 2018. године реализацијом пројекта „Имплементација Директиве о индустријским емисијама у Републици Србији“, који је пружио подршку оператерима у сектору прехрамбене индустрије, као и надлежним органима за издавање интегрисаних дозвола за прехрамбену индустрију. У свим активностима из овога пројекта, као и претходног активно су учествовали и запослени Секретаријата за заштиту животне средине Града Београда.

Секретаријат за заштиту животне средине је спровео 1 поступак процене утицаја за изградњу постројења за третман индустријских отпадних вода; надзор над тим постројењем врши Секретаријат за инспекцијске послове – Сектор инспекције за заштиту животне средине, водне и туристичке инспекције Градске управе града Београда

Секретаријат за заштиту животне средине је издао 4 дозволе за управљање опасним отпадом у периоду 2015-2020. године, и то: 3 дозволе за рад постројења за складиштење опасног отпада и 1 дозволу за сакупљање и транспорт опасног отпада.

На територији Града Београда, према Регистру севесо постројења који води Министарство заштите животне средине (доступан на интернет страници Министарства: https://www.ekologija.gov.rs/dokumenti/), налазе се укупно 24 севесо комплекса, и то 9 комплекса са обавезом израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса (комплекси "вишег реда") и 15 комплекса са обавезом израде Политике превенције удеса (комплекси "нижег реда"), те је Град Београд локална самоуправа са највише севесо комплекса на својој територији, у Републици Србији. Оператери комплекса „нижег реда” су

израдили Политику превенције удеса, чија је контрола у надлежности републичке инспекције заштите животне средине. Сви, осим једног, оператери комплекса "вишег реда" су израдили и доставили Министарству захтевана документа, и исходовали Решење о сагласности на иста, од стране Министарства заштите животне средине.

Такође, министарство надлежно за послове заштите животне средине на основу Извештаја о безбедности и Обавештења, води Регистар постројења и утврђује севесо оператере и постројења/комплексе, чије активности могу изазвати хемијски удес са прекограничним последицама.

12.2. Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 9 активности није реализована 1 активност –

„Појачање надзора и извештавање о раду постојећих постројења за третман индустријских отпадних вода“.

13. Шумарство: посебан циљ 13. - унапређење и одрживо коришћења шумских ресурса и развој шумарства на начин који обезбеђује одрживост еколошких, економских и социјалних функција шума

13.1. Реализоване активности

Секретаријат за заштиту животне средине, у сарадњи са ЈП „Србијашуме” је извршио активности и мере на пошумљавању и озелењавању површина у периоду од 2015-2020.године (период од 5 година) и то од 993,67 ha. ЈП ЗЖС Обреновац је укупно посадило 1216 садница.

ЈКП „Зеленило –Београд“је у периоду од 2015-2020.године (период од 5 година) на територији десет градских општина посадило укупно 38.068 комада стабала и око 230.500 м2 осталог парковског зеленила (сезонско цвеће,перене, руже, жива ограда, украсно шибље). Такође, у наведеном периоду, ЈКП „Зеленило-Београд“ је у сарадњи са Секретаријатом за заштиту животне средине у оквиру Акционог плана адаптације на климатске промене пошумљавањем површина које се налазе у систему газдовања и одржавања овог предузећа извршило попуну празних садних места у дворедима на четрдесет локација као и садњу у парковима на седамнаест локација. Посађено је укупно 2352 садница, од тога 1699 за попуну празних садних места у дворедима и 635 садница за садњу у парковима."

ЈП „Србијашуме“ за потребе пошумљавања производе шумске саднице у својим расадницима.

У периоду од 2016-2020. године израђени су пројекти „Утицај квалитета нових садница на успех оснивања заштитних плантажа и бафер зона на подручју града Београда“ (2019.година), „Унапређење стања животне средине на територији града Београда, давању

предлога мера за унапређење здравственог стања стабала и садњу садница (пошумљавање) у двориштима јавних установа - ГО Савски венац“. Секретаријат за заштиту животне средине ради на развоју модерног и јединственог информационог система шумарства који ће бити компатибилан са информационим и комуникационим системом Европске Уније (EFIS) кроз европски пројекат „URBANforDAN“. За изабрано подручје Авала, урађена је детаљна анализа екосистемских услуга.

ЈП “Србијашуме“ су израдиле следеће пројекте, у периоду од 2016-2020. године:

1.Научно-истраживачки пројекат "Проучавање и унапређење виталности и производних потенцијала меких лишћара за потребе ШГ "Београд" (у сарадњи са Институтом за низијско шумарство и животну средину у Новом Саду);

2.Програм мера и активности за унапређење стања изданачких шума букве и храста у Србији (у сарадњи са Институтом за гајење шума „BOKU“универзитета из Аустрије);

3.Оснивање клонске семенске плантаже пољског јасена на подручју ГЈ "Црни луг-Зидине-Дренска" (у сарадњи са Институтом за шумарство у Београду);

4.Санациони план оштећених шума услед ветра-ГЈ "Дунав" и ГЈ "Рит";

5.Санациони план оштећених шума услед сушења-ГЈ "Кошутњачке шуме";

6.Санациони план оштећених шума елементарним непогодама (ветром)-ГЈ "Авала";

7.Санациони план (санација ветролома, ветроизвала и ветросавијања)-ГЈ "Дунав", ГЈ "Рит", ГЈ "Тамиш".

ЈП „Србијашуме“ преко годишњих програма управљања ојачава капацитете службе чувања шума. Контрола газдовања шумама врши се у складу са Законом о шумама ("Службени гласник РС", бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18 - др. закон) и Законом о инспекцијском надзору ("Службени гласник РС", бр. 36/15, 44/18 - др. закон и 95/18), док се извештаји о раду шумарске и ловне инспекције могу наћи на интернет страници Управе за шуме. Такође, Управа за шуме кроз пројекат "Допринос одрживог газдовања шумама, ниским емисијама и прилагодљивом развоју" врши успостављање Информационог система за шуме Србије, на начин дефинисан Законом о шумама.

Сектор одржавања ЈКП "Зеленило-Београд" у периоду од 2016-2020. године поднело је укупно 108 пријава о причињеној штети у парк шумама које су у систему одржавања предузећа. Од укупног броја, 71 пријава се односила на бесправну сечу, док је 37 пријава поднето за остала оштећења (оштећење мобилијара, депоновање смећа и шута и сл.)

13.2.Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 11 активности није реализована 1 активност – „Израда анализе могућности организоване производње ароматичног и лековитог биља у шумама на територији Београда“.

14. Ловство и рибарство: посебан циљ 14. – обезбеђивање очувања, унапређења стања и одрживог коришћења популације аутохтоних врста и заједница ловних и рибљих ресурса на нивоу који ће обезбедити њихову дугорочну вијабилност

14.1. Реализоване активности

Министарство заштите животне средине је током 2020.године на Рибарском подручју „Београд" спровело мониторинг квалитативног састава и узрасне структуре рибљег фонда, биомасе, продукције и риболовног притиска на рибљи фонд.

ЈП „Србијашуме„ је на основу резултата мониторинга рибљег фонда, израдило Измене и допуне Програма управљања рибарским подручјем „Београд" за период 2017-2026. године. У оквиру Програма су дати подаци у вези са праћењем и проценом одрживости коришћења рибљих ресурса на риболовном подручју Београда кроз однос оствареног годишњег излова појединих врста у односу на апсолутну жетву утврђену за ту врсту риба.

На основу Програма извршена су следећа порибљавања:

- канал „Визељ" млађу шарана узраста 2+ у 2018, 2019 и 2020. години;
- канал „Оповачки дунавац" млађу шарана узраста 2+ у 2018, 2019 и 2020.години.

Универзитет у Београду-Биолошки факултет је 2020.године у сарадњи са ЈКП "Зеленило-Београд" израдио пројекат „Ефекти санације и ревитализација екосистема великог галијаша у пределу изузетних одлика „Велико ратно острво", као и Програм управљања рибарским подручјем предео изузетних одлика „Велико ратно острво" за период 2022 – 2031. године.

14.2. Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 9 активности није реализовано 5 активности, односно нису добијени подаци од Ловачке коморе Србије тако да Секретаријат нема сазнања о реализацији следећих активности: „Стварање оптималних услова за унапређивање стања аутохтоне дивљачи и њихову реинтродукцију", „Заустављање деградације и смањења површина под ловиштима на територији АП Београда", „Развијање циљева и индикатора успешности управљања риболовном подручјем Београда на основу резултата мониторинга, у оквиру Програма мониторинга управљања", „Израда валоризације, категоризације и катастра риболовних вода подручја Београда" и „Смањење криволова до границе испод 10% укупног риболовног обима".

15. Пољопривреда: посебан циљ 15. – смањење штетног утицаја пољопривредних активности на животну средину и подстицање развоја органске и интегралне пољопривредне производње

15.1. Реализоване активности

Секретаријат за заштиту животне средине спроводи у континуитету Програм систематског испитивања нивоа радиоактивности у животној средини на територији Београда који обухвата контролу присуства радиоактивности у ланцима исхране.

У Републици Србији је на снази Закон о генетички модификованим организмима (“Службени гласник РС”, број 41/09) по коме није дозвољена производња и промет ГМО усева и производа. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде преко надлежних инспекција врши контроле присуства ГМО, тако да се на домаћем тржишту у промету могу наћи искључиво производи који не садрже ГМО. У складу са Законом о генетички модификованим организмима ("Службени гласник РС", број 41/09) мере које спроводи фитосанитарни или ветеринарски инспектор у случају покушаја стављања у промет ГМО, односно производа од ГМО или гајења ГМО су уништавање ГМО, односно производа од ГМО и враћање пошиљке иноиспоручиоцу.

Мониторинг присуства ГМО у производима намењеним људској исхрани спроводи се у циљу провере испуњености члана 2. Закона о генетички модификованим организмима, по коме је забрањена производња и промет ГМО. Овај мониторинг се спроводи у складу са годишњим планом који у оквиру Управе за заштиту биља Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде и припрема га Група за међународну сарадњу и процену ризика у фитосанитарној области и области безбедности хране биљног порекла, мешовите хране и хране за животиње биљног порекла.

У оквиру својих редовних активности Пољопривредне стручне и саветодавне службе врше контролу земљишта на присуство хранљивих елемената. У складу са извештајима дају се савети и препоруке пољопривредним произвођачима. Област средстава за исхрану биља дефинисана је Законом о средствима за исхрану биља (“Службени гласник РС”, бр. 41/09 и 17/19). Са друге стране, у складу са Правилником о условима за обављање контроле плодности обрадивог пољопривредног земљишта („Службени гласник РС”, број 115/20) овлашћују се правна лица која испуњавају услове у погледу техничких и стручних капацитета за вршење контроле плодности обрадивог пољопривредног земљишта. Саставни део стручног посла - контрола плодности обрадивог пољопривредног земљишта јесте издавање препоруке пољопривредницима у форми писаног упутства стручног лица о потреби гајене биљне врсте за средствима за исхрану биљака и примени агротехничких и мелиоративних мера, сачињена према, добијеним лабораторијским путем, утврђеним параметрима плодности земљишта и изражена у потребној количини активне материје хранива, количини средстава за исхрану биљака и количини оплемењивача земљишта која се примењује по јединици површине. На веб страници Управе за пољопривредно земљиште Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде се налазе подаци о овлашћеним организацијама које испуњавају услове да обављају ове послове.

Послове едукације и информисања пољопривредних произвођача у оквиру својих редовних активности спроводе Пољопривредне стручне и саветодавне службе, као и пружаоци услуга уписани у Регистар пружаоца услуга у складу са Законом о средствима за заштиту биља ("Службени гласник РС", бр. 41/09 и 17/19). Кроз TAIEX програм сарадње са ЕУ, од 8-10.10.2018. у Београду је организована радионица у вези усклађивања законске регулативе и службених контрола ГМО (TAIEX Workshop on Implementation of Official Controls in the Field of Genetically Modified Organisms). Радионица је првенствено била намењена инспекцијским службама Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, а присуствовали су и представници Привредне коморе Србије.

У циљу повећања површина под органском производњом Министарство је припремило сет мера за подршку развоју органске производње. У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју ("Службени гласник РС", бр. 10/13, 142/14, 103/15 и 101/16) подстицаји за органску производњу обухватају подстицаје за органску биљну и сточарску производњу. Подстицаји за органску биљну производњу су од 2016. до 2020. године у различитом проценту били увећани у односу на износ подстицаја за конвенционалну производњу (2016: 70%, 2017: 70 % , 2018: 120% , 2019: 120 % и 2020: 400 %). Подстицаји за органску сточарску производњу су у периоду од 2016-2020. године били увећани за 40% у односу на износ подстицаја у конвенционалној сточарској производњи. С обзиром да произвођачи органских производа имају и додатне трошкове према овлашћеним контролним организацијама које контролишу и сертификују њихову производњу, још једна од мера којом Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде подстиче ову производњу јесте и рефундирање дела трошкова контроле и сертификације. Проценат рефундирања ових трошкова износи 50% од реализоване инвестиције, односно 65% у подручјима са отежаним условима рада у пољопривреди.

У складу са Правилником о подстицајима за спровођење активности у циљу подизања конкурентности кроз сертификацију система квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла ("Службени гласник РС", бр. 39/18 и 17/21) регулисани су подстицаји који обухватају подршку сертификацији:

1) система управљања безбедношћу хране према ISO 22000, FSSC 22000, BRC, IFS, GOST-R стандарду;

2) добре пољопривредне праксе према GLOBALG.A.P. стандарду;

3) система квалитета хране према HALAL стандарду;

4) система квалитета хране према KOSHER стандарду;

5) производа добијених методама органске производње;

6) производа са ознаком географског порекла;

7) производа са ознаком „српски квалитет".

15.2. Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 10 активности није реализована 1 активност –

"Укључивање подстицајних мера за органску и интегралну производњу у пројекат „Зелени прстен Београда“.

16. Туризам: посебан циљ 16. – превенција и смањење штетних утицаја развоја туризма на животну средину и стварање услова за укључивање природно-просторне и биолошке разноврсности у туристичку понуду

16.1. Реализоване активности

Секретаријат за заштиту животне средине у сарадњи са управљачима заштићених природних добара ради на њиховом уређењу за развој одређених видова туризма и рекреације прилагођених степену заштите, очуваности и осетљивости екосистема.

Управљач ЈП „Србијашуме“је санирао постојећу трим стазу која је широка 1,50м и дуга 600м, у ЗП „Липовичка шума“.

У ЗП „Бојчинска шума“, извршена је санација пута од 230м у циљу унапређења заштићеног подручја.

Урађена је санација дела пешачке стазе од извора Сакинац до врха Авале и сигнализација за особе са инвалидитетом са акцентом на слепа лица и слабовиде.

"У ЗП „Обреновачки забран“ изграђен је 2020.године Авантура парк у циљу проширења простора намењен рекреацији и спорту. Авантура парк је спортски полигон који служи за рекреацију и забаву локалном становништву.

Кроз међународни пројекат „URBANforDAN“ на Авали постављена су два електронска улаза као и 30 информативних табли. Такође, Планинарски савез је трасирао 6 планинарских стаза на Авали и Шупљој стени.

Обележавања светских дана битних за заштиту животне средине врши се у заштићеним природним добрима ЗП „Космај“, „Авала“, „Бојчинска шума“, „Липовачка шума“, „Шума Кошутњак“, где се врши едукација и информисање локалног становништва, посетилаца и шире јавности (догађаји, вишебоји ....) о вредностима заштићених подручја и туристичким потенцијалима.

У оквиру „Дана европске баштине“, сваке године се организују посете грађана заштићеним природним добрима и на тај начин се добра промовишу као простор за развој екотуризма.

Насеље праисторијског рибара“, отворено 2019. године у оквиру „Дана европске баштине“, је нови део Центра „Мали Дунав“ Пољопривредног факултета у Београду, а који последњих година постаје све занимљивија туристичка атракција Београђана, али и посетилаца из свих крајева Србије. Кроз образовни туризам, посетиоци стичу нова знања о Дунаву, о биљном

и животињском свету, о животу човека поред Дунава, али и вештине попут веслања и пецања. Праисторијско насеље, које се просторе на површини од око 1.500 м^2, нас враћа у давна времена, када су људи били стопљени са природом.

План генералне регулације грађевинског подручја седишта јединице локалне самоуправе - град Београд (Целине I–XIX) („Службени лист града Београда“, број 20/16) издваја три кључне препоруке за развој туризма:

1) Предео изузетних одлика „Велико ратно острво” у оквиру кога је једна од три утврђене зоне за заштићено подручје са различитим режимима заштите – Зона туризма. Примењује се режим заштите III степена који обухвата: плажу Лидо са проширењем на коме се може лоцирати организована туристичко-рекреативна понуда и садржаји;

2) Природно добро - споменик природе „Миљаковачка шума” као заштићено подручје у режиму заштите III степена уз ограничено коришћење природних ресурса у функцији развоја туризма која се односе на изградњу и реконструкцију инфраструктурних објеката у функцији развоја еколошких, здравствених и спортско-рекреативних видова туризма.

3) Геотермални ресурси који се могу користити за изградњу балнеомедицинских центара у сврхе развоја туризма, спорта и рекреације (Вишњичка бања).

На територији града Београда постоји велики број заштићених културно-историјских, амбијенталних и архитектонских целина у којима се налазе значајна архитектонска дела са фасадама које осликавају дух времена у коме су настајале. Завод за заштиту споменика културе града Београда урадио је Елаборат којим је планирана фазна рестаурација фасада у оквиру VII целина којима су обухваћени објекти у најзначајнијим београдским улицама.

У Дирекцији су у току припремне активности на уређењу и реконструкцији централних градских подземних пролаза, затим пролаза код Безистана и Нушићеве улице, како би се подигао квалитет пешачког саобраћаја и услуга које се пружају на овим локацијама.

У оквиру проширења пешачке зоне (Обилићев венац, Косанчићев венац, Топличин венац), набављена су мања електро возила под називом „Врабац сервис“. Линија је по својим карактеристикама посебна и другачија од осталих линија у јавном превозу, а одликују је нова еколошка – електро возила, мањег капацитета (до 8 путника), кретање по пешачкој зони и бесплатна цена услуге.

У 2019. години у систему одржавања налази се 42 градске фонтане на јавним површинама и 191 јавна чесма на територији града Београда у 10 општина, од чега су 184 јавне чесме са дистрибутивне мреже ЈКП ”Београдски водовод и канализација“ и 7 чесама су са водом из природних извора.

Град Београд је од 2019.године у потпуности почео да примењује технолошки савремене изворе светлости приликом извођења нових инсталација јавног функционалног осветљења. Савремене ЛЕД изворе светлости у функционалном осветљењу одликује висока енергетска ефикасност, вишеструко дужи животни век од конвенционалних извора, без емисије штетних гасова. С тим у вези, пратећи светске трендове у области јавног осветљења град Београд је применом савремених технологија и увођењем енергетски ефикасне ЛЕД опреме

постепено унапређује и шири инсталацију јавног осветљења, парирајући најатрактивнијим европским престоницама.

Приликом осветљавања јавних зелених парковских површина, поред повећања нивоа безбедности и стварања осећаја комфора у ноћним условима, као основног задатка функционалног осветљења, инсталације су постављене у протекле три године у Парк Ушће, Хајд Парк, Пионирски парк, Шума Бенцион Були-Ружићева улица. У новим инсталацијама примењују се искључиво најсавременији ЛЕД извори светлости, који својом величином не нарушавају естетски изглед објекта у дневним часовима, док одличним фотометријским карактеристикама доприносе атрактивности предметних објеката у ноћним условима.

За туристичку атрактивност града веома је значајна доступност бесплатног интернета. Теленор интернет паркови у значајној мери олакшавају боравак туристима, омогућујући им да брзо и бесплатно добију информације о туристичкој понуди престонице и Србије.

Секретаријат за привреду је израдио „Стратегију развоја града Београда - Стратешки циљеви, приоритети и мере одрживог развоја до 2021.године и Акциони план („Службени лист града Београда“ бр. 47/17), којима се предвиђа унапређење и развој туризма кроз: унапређење туристичке инфраструктуре и супраструктуре, ревитализацију и осавремењавање амбијенталних целина, обогаћивање туристичке понуде у оквиру постојећих производа и унапређење промоције Београда као туристичке дестинације.

16.2. Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 9 активности нису реализоване 4 активности – „Наставак изградње бициклистичких стаза у заштићеним природним добрима, повезивање са постојећим и повезивање београдских бициклистичких стаза са системом европских стаза“, „Укључивање трошкова заштите животне средине у структуру цена туристичких услуга – увођење накнаде за заштиту и унапређење животне средине“, „Подршка сектора туризма инвестицијама у заштиту природног и културног наслеђа и подршку управљању развојем дестинација и квалитетом животне средине“ и „Наставак развоја пројеката који промовишу вредности био-гео диверзитета и чине их доступнијим грађанима („Плаво-зелена мапа града“; „Парадајз острво“; уређење дела интернет презентације Туристичке организације Београда о природним добрима, и сл.)“.

17. Саобраћај: посебан циљ 17. – смањење штетних утицаја саобраћаја на животну средину и здравље људи

17.1. Реализоване активности

Секретаријат за саобраћај је Решењем о одређивању улица за пешачки саобраћај на територији града Београда - пешачке зоне ("Службени лист града Београда", бр. 43/10, 36/13, 39/13, 76/14 и 35/15), дефинисао улице, или делове улица, у којима је дозвољен

искључиво саобраћај пешака, односно у којима се, у потпуности или делимично, забрањује саобраћај моторних возила.

Кроз израду услова Секретаријата за саобраћај у процесу израде планске документације, обавеза је да се у регулацији улица планира тротоар. Препорука је да се тротоари планирају са ширинама већим од минималних. Трасе бициклистичких стаза планирају се у складу са ГУП-ом и где год просторне могућности дозвољавају. Од 2016.године до сада је изграђено 20км бициклистичких стаза.

Кретање теретних возила кроз град Београд регулисано је Решењем о режиму саобраћаја теретних и запрежних возила и снабдевање на територији града Београда ("Службени лист града Београда", бр. 73/19).

2019.године започета је реализација пројекта успостављања адаптибилног система управљања рада светлосне сигнализације на 322 раскрснице на територији града Београда.

Кроз Програм рада Секретаријата за саобраћај редовно се планирају радови на одржавању и санацији улица у надлежности града, који спроводи управљач пута - ЈП "Путеви Београда".

Такође, основан је Центар за управљање саобраћајем у оквиру Секретаријата за саобраћај из ког се координишу све активности везане за управљање јавним превозом, возилима полиције, хитне помоћи и ватрогасних јединица.

Секретаријат за јавни превоз је обезбедио поуздан систем добијања информације о наиласку возила путем СМС услуге. За редовне кориснике јавног превоза и посетиоце града од посебног значаја је могућност добијања информације о најави наиласка првих возила на линијама на конкретном стајалишту кроз слање упита преко УССД поруке укуцавањем шифре стајалишта или преко одговарајуће апликације за „паметне“ телефоне. На овај начин се добија информација у року од пар секунди о удаљености најближих возила која се приближавају стајалишту за које послат упит.

Број возила у шпицу по годинама - Градске линије:

2021. година - 1362 возила

2020. година - 1321 возила

2019. година - 1330 возила

2018. година - 1302 возила

2017. година - 1282 возила

2016. година - 1291 возила.

Од децембра 2019. године повећан је број жутих трака у укупној дужини за додатних 12 км, односно 6км по смеру, са циљем повећања површина искључиво резервисаним за кретање возила ЈЛПП. На овај начин је повећана брзина кретања аутобуса, што утиче на смањење времена путовања, чиме се смањује и емисија штетних гасова као последица великих гужви.

Секретаријат за јавни превоз је такође у 2020. години спровео „Пројекат жутих трака и издвојених независних траса линија јавног линијског превоза путника“. Циљ овог пројекта је системска анализа функционисања јавног транспорта путника у Београду са акцентом на стање система за давање приоритета возилима јавног линијског превоза путника. Након детаљно извршених анализа, Пројектом је предвиђено увођење 68км жутих трака у 31 улици у Београду током наредне 3 године.

Уведена је пешачка зона у централној зони града, а ЈКП „Паркинг сервис“, по налогу Секретаријата за саобраћај контролише и организује путем потапајућих стубића уласке и изласке возила станара и возила за снабдевање пословних и трговачких објеката централне зоне. Такође, уведен је систем инфо табли на територији градских општина.

У јануару 2020. године, у складу са политиком Града Београда и предузимању конкретних мера за унапређење еколошке ситуације у Београду, донета је одлука да сва возила која се у наредном периоду набављају из буџета града морају бити еколошки прихватиљива (електро, ЦНГ, ТНГ,хибриди...).

Еуро	Назив оператера	вид	2016	2017	2018	2019	Укупно
еуро 5	**ГСП БЕОГРАД**	бус	20	40			60
	ГПНП Аррива Литас	бус	52	16	21		89
	АВАЛА БУС 500	бус	21	38	3	1	63
	СП Ластра	бус	3				3
еуро 5 укупно			**96**	**94**	**24**	**1**	**215**
еуро 6	**ГСП БЕОГРАД**	бус				244	244
	ГПНП Аррива Литас	бус	35	45	35	19	134
	СП Ласта	бус	18	28	27	42	115
	СП Ластра	бус	1	7	2	18	28
	АСП Стрела	бус	1	22	22	22	67
еуро 6 укупно			**55**	**102**	**86**	**345**	**588**
Електро	**ГСП БЕОГРАД**	електробус	5				5
електро укупно			**5**				**5**
Све укупно							**808**

Табела 1 - Преглед набавке возила у ЈЛПП у Београду за све превознике за период од 2016-2019. Године

Град Београд је у 2019. години, у оквиру проширења пешачке зоне (Обилићев венац, Косанчићев венац, Топличин венац) успоставио нови сервис ЈЛПП-а под називом „Врабац“, набавком 4 нова еколошка – електро возила, мањег капацитета (до 8 путника) од којих су 3 у свакодневној експлоатацији. Сервис је превасходно намењен старијим суграђанима и

особама са отежаним кретањем који станују у овој зони, али је могу користити и остали грађани и посетиоци пешачке зоне.

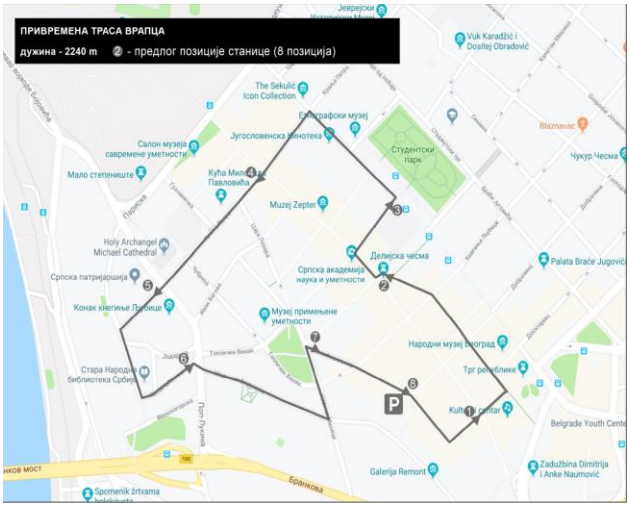

Слика 3 - Траса линије у проширеној пешачкој зони и Тотем Врабац са називима стајалишта

Градска општина Врачар је донела Стратегију за унапређење приступачности Градске општине Врачар за период 2018. до 2025.године. Као саставни део Стратегије, усвојен је и Акциони план за спровођење Стратегије. Стратегија за унапређење приступачности обухвата три секторске области: објекти јавне намене, јавне површине-улице, паркови, тргови и стајалишта јавног превоза и информације и комуникација.

У периоду од 2018-2019. године уведе су 3 нове линије БГ воза и то:

- Ресник – Овча укупне дужине 23км;
- Младеновац – Београд центар (прокоп) укупне дужине 50,4 км;
- Лазаревац – Ресник- Овча укупне дужине 68,05км односно 44,96км за релацију Ресник – Лазаревац;

чиме је укупно успостављено 186,41 км нових линија градске железнице, што са линијом Батајница – Овча, дужине 31,3км, чини мрежу градске железнице у укупној дужини 217,71км.

У току је израда Плана генералне регулације шинских система, којим је планирано проширење трамвајске мреже. Израђена Стратегија развоја ЈЛПП-а у Београду предвиђа и проширење тролејбуске мреже.

ЈКП „Паркинг сервис“ је успоставио систем „Паркирај и вози се“ (енг. Park and Ride) на општем паркиралишту изван зонираног подручја код новог терминуса у улици Владимира Поповића. Након паркирања возила корисници своје путовање могу даље наставити линијама јавног превоза које саобраћају у непосредној близини паркиралишта.

У сарадњи са Машинским факултетом Универзитета у Београду реализован је „Пројекат смањења издувне емисије возила јавног превоза на територији Београда увођењем система ECO-DRIVING“.

17.2. Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 20 активности нису реализоване 3 активности –

"Јачање капацитета железничког саобраћаја „Бео-воз“, "Повећање и унапређење контроле техничке исправности возила (израдити базу контролних тела и урадити њихову акредитацију)" и „Формирање базе података о стању и нивоу опремљености градских саобраћајница".

18. Бука и вибрације: посебан циљ 18. – унапређење мониторинга и смањење изложености људи повећаним нивоима буке и вибрација

18.1. Реализоване активности

Секретаријат за заштиту животне средине располаже подацима из редовног мониторинга буке на територији Београда који се могу наћи на сајту града Београда. Податке о мониторингу буке поред главних саобраћајница које тангирају становање, као и о спроведеним мерама заштите од буке, броју и дужини постављених звучних баријера, поседује ЈП „Путеви Србије“.

Секретаријат је 2019.године финансирао израду ГИС чинилаца животне средине, који обухвата све податке о мониторингу чинилаца животне средине, укључујући и податке о нивоима буке на територији града Београда. Такође, у 2020. години је урађено Истраживање индикативних мерења нивоа буке у животној средини у Београду, као и започет пројекат „Акустичко зонирање Београда“, који ће бити завршен крајем 2021.године. Након завршетка пројекта биће могуће реализовати пројекте звучне заштите, као и оптимизација мерних места. У јануару 2021.године је урађена Студија о условима који морају испуњавати угоститељски објекти ради заштите од буке на територији града Београда.

Секретаријат за саобраћај кроз израду услова у процесу израде планске документације, као и појединачних пројеката за изградњу и реконструкцију улица, где год просторне могућности дозвољавају, планирају зелене појасеве у регулацији улица, нарочито примарне мреже.

Такође, ЈКП "Зеленило-Београд" је у периоду од 2016-2020. године поставило укупно 3367 м² зелених баријера дуж саобраћајница и то 788 м ограда са саксијама (зелене ограде) са укупно 4724 саксије (површина ових баријера је 3152 м²), као и 215 м² панелних зелених зидова.

У периоду од 2016-2020. године, инспектори за заштиту животне средине водили су 4964 управна поступка у области заштите од буке. Укупан број изречених мера је 1731. Такође

је у претходном периоду (осим 2020. год. због епидемије Covid-19) спровођен поступак јавне набавке за контролна мерења буке у животној средини код правних лица која стварају буку приликом обављања делатности (музички уређаји, топлотне подстанице, системи за вентилацију...). Вршено је и ванредно мерење буке од стране овлашћене стручне организације. У наведеном периоду, обављено је 216 контролних мерења. По достављању извештаја, инспектори за заштиту животне средине су исте анализирали и по потреби налагали мере. Инспекцијске контроле су вршене током читавог посматраног периода, а у угоститељским објектима (сплавови и летње баште) у периоду од маја до октобра месеца, обављане су интензивне ноћне контроле сваког викенда, а по потреби и чешће, самостално и са другим инспекцијама и комуналном милицијом. Инспектори су такође давали стручну и саветодавну подршку привредним субјектима у складу са Законом о инспекцијском надзору ("Службени гласник РС", бр. 36/2015, 44/2018 - др. закон и 95/2018).

18.2. Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 15 активности нису реализоване 4 активности –

"Појачање надзора и извештавање о доследном поштовању законских прописа о међусобној удаљености стамбених објеката, главних саобраћајница, индустрије, угоститељских објеката итд, при планирању и изградњи", "Унапређење поступка техничког прегледа објекта и поступка издавања употребне дозволе са аспекта испуњености услова и мера заштите од буке", "Појачање надзора над контролом нивоа буке пореклом из авио-саобраћаја и нивоа буке коју емитују моторна возила градског превоза и возила грађана при техничком прегледу и у свакодневном саобраћају" и "Појачање контроле поштовања утврђених услова заштите животне средине у главним грађевинским пројектима за адекватну изолацију у зградарству, нарочито у идентификованим зонама са повећаним нивоом буке".

19. Отпад: посебан циљ 19: успостављање система одвојеног сакупљања, поновног коришћења и рециклаже отпада и оптимизација и проширење укупног обима сакупљања комуналног отпада

19.1. Реализоване активности

ЈКП "Градска чистоћа" Београд поставило је до краја 2020. године:

- 97 рециклажних острва са укупно 291 контејнером предвиђених за одлагање рециклабила (папир, пластика, метал), на територији десет градских општина (Стари град, Врачар, Савски венац, Нови Београд, Земун, Палилула, Звездара, Чукарица, Вождовац, Раковица);
- 555 комада подземних контејнера на територији девет градских општина (Палилула, Звездара, Земун, Чукарица, Вождовац, Раковица, Нови Београд, Савски венац, Врачар);

- 252 комада звона за стакло на територији десет градских општина (Палилула, Звездара, Земун, Чукарица, Вождовац, Раковица, Нови Београд, Савски венац, Врачар);
- 180 комада рециклажних сетова на територији пет градских општина (Стари град, Врачар, Савски венац, Нови Београд, Палилула).

ЈКП "Градска чистоћа" Београд до краја 2020.године поставило је 24.845 комада плавих пластичних канти за рециклабилни отпад на територији седам градских општина и то: Чукарица - 10.289 ком., Вождовац - 383 ком., Нови Београд - 465 ком., Палилула - 704 ком., Раковица - 167 ком., Савски венац - 33 ком., Земун - 12.804 ком.

ЈКП "Градска чистоћа" Београд врши пражњење посуда за одлагање отпада према утврђеној динамици сакупљања, одвожења и депоновања комуналног отпада, а по потреби и чешће како би комунална хигијена била на задовољавајућем нивоу, на територији једанаест градских општина (Палилула, Звездара, Земун, Сурчин, Чукарица, Вождовац, Раковица, Нови Београд, Савски венац, Стари град, Врачар). По потреби се врши ревизија трасе и динамике сакупљања отпада.

У извештајном периоду Град је у сарадњи са ЈКП „Градска чистоћа“ Београд извршио изградњу и опремање три рециклажна центра/дворишта, са линијама за разврставање рециклабилног отпада на територији града Београда и то на следећим локацијама:

у оквиру погона ЈКП „Градска чистоћа“ - ГО Нови Београд;

у оквиру погона „База“ „Градска чистоћа“ - ГО Вождовац и

у оквиру погона „Отпад“ „Градска чистоћа“ - ГО Палилула.

У току је израда планске и техничке документације за изградњу трансфер станица на територији Градске општине Младеновац.

Одлуком о управљању комуналним, инертним и неопасним отпадом на територији града Београда ("Службени лист града Београда", бр. 71/19 и 78/19) предвиђено је да се опасан отпад из домаћинства сакупља у посебно опремљеним центрима за сакупљање отпада.

На локацији будућег Центра за управљање отпадом у Винчи, пројектном документацијом није предвиђена изградња и опремање линија за разврставање рециклабилног отпада.

У извештајном периоду Град Београд-Секретаријат за заштиту животне средине је у оквиру јавног конкурса обезбедио средства за финансирање и суфинансирање пројеката, које реализују удружења у области заштите животне средине на територији града Београда, а који су од јавног интереса и односе се на област еколошког образовања и информисања, управљање отпадом, рециклажом и промоцијом примарне селекције отпада на месту настанка отпада.

ЈКП „Градска чистоћа“ је такође спроводило активности у циљу едукације и информисања становништва о значају разврставања отпада. Акције током којих је вршена едукација о значају разврставања отпада, спроведене су кроз поделу еко кеса, поделу одговарајућег промотивног материјала, организовањем еко квизова, емитовањем анимираних филмова са предметном темом; брендирањем посуда за одлагање отпада, комуналних возила, средстава за рад и опреме радника који раде на пословима скупљања отпада и чишћења јавних

површина; прикупљен је рециклабилни отпад из домаћинстава и друге активности (пројекти: „Еко кеса за чистији град“, „Од врата до врата – еко патрола“ „Рециклосауруси“ и други).

Одлуком о управљању комуналним, инертним и неопасним отпадом на територији града Београда ("Сл. лист града Београда", бр. 71/19 и 78/19) предвиђено је да се опасан отпад из домаћинства сакупља у посебно опремљеним центрима за сакупљање рециклабилног отпада.

ЈКП "Градска чистоћа" Београд добило је дозволу за сакупљање и транспорт неопасног и опасног отпада на подручју града Београда дана 18.12.2020.године.

У току је успостављање система планског прикупљања опасног отпадаод стране привредних лица и грађанства.

ЈКП "Градска чистоћа" сакупља отпад са територије 11 градских општина о чему води евиденцију на дневном нивоу, те стога располаже подацима о количини генерисаног отпада кроз систем сакупљеног и одложеног отпада на депонији.

ЈКП "Градска чистоћа" проширило је своје активности у виду постављања одређеног броја и типа рециклажних судова до краја 2020.године. Контејнери се постављају на основу саобраћајно-техничких услова, густине насељености, потребе грађанства као и сагласности Секретаријата за саобраћај.

ЈКП "Градска чистоћа" са проширењем сеоских насеља, а у складу са анализом наших стручних служби и на иницијативу градских општина на терену, врши се подела пластичних канти индивидуалним домаћинствима, чиме се уједно врши и развијање нивоа свести јавности у селима где ће се вршити сакупљање комуналног и рециклабилног отпада (плаве канте за рециклабилни отпад и зелене канте за мешани комунални отпад).

Донети су Планови за постављање подземних контејнера за селекцију отпада и рециклажу у периоду 2019-2029, и то за територију градских општина Стари град, Врачар и Савски венац. У току је израда предметног плана за територију ГО Нови Београд. У наредном периоду планирана је израда плана за ГО Звездара и Вождовац."

ЈКП "Градска чистоћа" је у периоду од 2016-2020.године извршило пренамену 555 постојећих подземних контејнера у подземне рециклажне контејнере у централним зонама на територији 10 градских општина (Палилула, Зваздара, Земун, Чукарица, Вождовац, Раковица, Нови Београд, Савски венац, Стари град, Врачар).

ЈКП ""Градска чистоћа"" Београд у широј градској зони, врши замену постојећих контејнера од 1,1м^3 новим контејнерима запремине од 1,1м^3, као и контејнерима запремине 3,2м^3.

ЈКП ""Градска чистоћа"" Београд до краја 2020.године поделила је 24.845 комада плавих пластичних канти за рециклабилни отпад на територији седам градских општина и то: Чукарица-10.289ком., Вождовац-383 ком., Нови Београд-465 ком., Палилула-704 ком., Раковица-167 ком., Савски венац-33 ком., Земун-12.804 ком.

У периоду од 2016-2020. године набављено је укупно 40 комада корпи од 4м^3, 45 комада корпи од 5 м^3 и 68 комада рол контејнера од 12, 20 и 32 м^3. Поменути судови су намењени

за постављање и сакупљање секундарних сировина од стране великих генератора отпада као и шута и грађевинског отпада од стране правних лица и грађанства.

У склопу оптимизације управљања сакупљања комуналног отпада, у завршној фази је имплементирање софтвера за праћење сакупљања отпада. На овај начин, извршиће се оптимизација свих ресурса за ову врсту услуге.

Градоначелник града Београда, дана 03. новембра 2020.године, донео је Решење о одређивању локација за формирање трансфер станица са центром за сакупљање отпада и постројењем за раздвајање рециклабила на територији града Београда, број 501-6336/20-Г од 03. 11. 2020.године („Службени лист града Београда“, број 122/20). Овим решењем предвиђене су локације за формирање трансфер станица са центром за сакупљање отпада и постројењем за раздвајање рециклабила на територији ГО Раковица, Земун, Младеновац, као и линије за формирање центара за сакупљање отпада са постројењем за разудвајање рециклабила на територији ГО Вождовац, Палилула, Земун, Сурчин, Звездара, Сопот.

Наведеним Решењем престало је да важи претходно донето решење градоначелника града Београда број 501-4180/16-Г („Службени лист града Београда“. бр. 61/16, 80/18 и 20/19), којим су одређене локације центара за сакупљање отпада – рециклажних центара и трансфер станица на територији града Београда.

У извештајном периоду настављена је израда планске и техничке документације за потребе изградње рециклажних центара и трансфер станица, као и друге неопходне документације за омогућавање рада предметних објеката.

Град Београд је са конзорицијумом „The Consortium of SUEZ Groupe S.A.S & I-Environment Investments LTD“ и Бео Чиста Енергија д.о.о. Београд, закључио Уговор о ЈПП, у пружању услуге третмана и одлагања комуналног отпада од 29. 09. 2017.године, којим је између осталог предвиђена изградња:

-комбинованог постројења за третман и производњу енергије из отпада;

-постројење за сакупљање и третман депонијског гаса, који ће се користити за производњу енергије;

-изградња нове санитарне депоније;

-изградња постројења за третман грађевинског отпада;

-постројење за третман процедних вода;

-санација и рекултивација постојеће депоније у Винчи.

Приватни партнер започео је радове на изградњи постројења на Винчи 2019.године. За изградњу Центра за управљање отпадом на локацији у Винчи прибављена је целокупна законски прописана документација. Изградња и опремање нове санитарне депоније на локацији Центра за управљање отпадом у Винчи започета је 2019.године.

У оквиру ЈКП "Зеленило Београд" формирано је централно место за компостирање зеленог отпада. Реализација развоја система за компостирање, примарно издвојеног биоразградивог

отпада из комуналног отпада као и кућно компостирање биће настављено у наредном периоду."

Започети су радови на изградњи постројења за третман грађевинског отпада капацитета 100.000 t/год., чији је завршетак планиран за 2021.годину. За осталу количину грађевинског отпада у току је изградња постројења на две локације (Рева и Умка)."

На локацији Добановци, ЈКП ""Градска чистоћа"" Београд има у плану прибављање дозволе за постављање постројења за кабасти отпад.

19.2. Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 30 активности нису реализоване 4 активности –

За активности „Успостављање контроле управљања медицинским и пато-анатомским отпадом над свим здравственим установама, ординацијама и амбулантама“, није надлежан јединица локалне самоуправе, тако да не располажемо подацима за ову област. „Изградња трансфер станица у Лазаревцу и Обреновцу“, као и „ Санација и затварање постојећих депонија у Лазаревцу, Обреновцу, Младеновцу, Сопоту и Гроцкој“ се планира у наредном периоду.

Што се тиче активности „Успостављање система сакупљања и третмана осталих посебних токова отпада (грађевински отпад, пољопривредни отпад, муљ из система за пречишћавање отпадних вода, отпад који садржи азбест, отпад из енергетских постројења, итд)“, делимично је реализована с обзиром да Секретаријат нема законско овлашћење над сакупљањем и третманом посебних токова отпада (отпад који садржи азбест, отпад из енергетских постројења и сл.), а за грађевински отпад се спроводе активности како би се обезбедили услови за изградњу и опремање простора и објеката за одлагање неопасног грађевинског и инертног отпада. У извештајном периоду су предузете активности у циљу израде документације (Елабората за насипање, Идејног решења за формирање постројења за складиштење и третман инертног и грађевинског отпада, Пројекат за насипање терена на локацији „Рева“, Елаборат о геотехничким условима за насипање терена и остале документације) којој претходи издавање потребних дозвола за изградњу платоа на којем ће бити смештено постројење за третман грађевинског отпада.

20. Јонизујуће и нејонизујуће зрачење: посебан циљ 20. - успостављање и континуално унапређење система управљања заштитом од јонизујућег и нејонизујућег зрачења

20.1. Реализоване активности

Секретаријат за заштиту живтоне средине доноси Програм систематског испитивања нивоа радиоактивности у животној средини на територији Београда за период од две године (2016-

2017, 2018-2019, 2020-2021 и ...). При изради сваког Програма врши се преиспитивање мерних места и параметара контроле, а по потреби се додају нови.

У 2019.години Секретаријат је израдио ГИС чинилаца животне средине, који обухвата све податке о мониторингу чинилаца животне средине, укључујући и податке о нивоима радиоактивности на територији града Београда. У случајевима ванредних догађаја и повећане радиактивности у неком од узорака извршилац обавештава наручиоца као и Директорат за радациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије.

Извештаји о систематском испитивању нивоа нејонизујућих зрачења у животној средини којима је обухваћен и град Београд, за период од 2015-2019. године, налазе се на сајту Агенције за заштиту животне средине.

Усвајањем новог Закона о радијационој и нуклеарној сигурности и безбедности („Службени гласник РС“ бр. 95/18, 10/19) формиран је Директорат за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије, у чијој надлежности је израда Стратегије радијационе и нуклеарне сигурности и безбедности (члан 6). ЈП "Нуклеарни објекти Србије" је укључено у израду поменуте стратегије, као и Стратегије управљања истрошеним горивом и радиоактивним отпадом. У области унапређења услова за адекватно смештање и делотворно управљање радиоактивним отпадом ЈП "Нуклеарни објекти Србије" је реализовало бројне активности у периоду 2016. до 2020.године са циљем подизања нивоа радијационе и нуклеарне сигурности у области управљања радиоактивним отпадом. Активности су се спроводиле под важећим лиценцама за обављање нуклеарне активности-коришћење објеката за привремено складиштење радиоактивног отпада Х3, укључујући спремиште Х0 и коришћење безбедног складишта БС. Добијањем лиценце за обављање нуклеарне активности-престанак рада старих складишта Х1 и Х2 2016.године, кренуло се са реализацијом активности за решавање проблема историјског отпада, који је смештен у хангаре Х1 и Х2. Те активности подразумевају изношење отпада из хангара Х1 и Х2, третман у постројењу за прераду отпада, и складиштење у хангару Х3. Реализоване су активности везане за испуњење услова и израду потребне документације за добијање лиценце за рад Постројења за прераду радиоактивног отпада. У наведеном периоду рађено је на реализацији два пројекта са Међународном агенцијом за атомску енергију у оквиру програма техничке сарадње везано за јачање капацитета за хемијску карактеризацију радиоактивног отпада и успостављање мобилних јединица за третман радиоактивног отпада и кондиционирање извора.

У ЈП „Нуклеарни објекти Србије“се врше анализе сигурности у оквиру израде коначних извештаја о нуклеарној сигурности за складишта радиоактивног отпада, у циљу израде документације за подношење захтева за лиценце. У оквиру анализа сигурности дати су резултати за нормалан погон и одступања од нормалног погона. Као резултат анализа сигурности објеката и погонских процеса у коначним извештајима о сигурности је дата процена излагања становништва у околини ЈП "Нуклеарни објекти Србије". У наведеном периоду израђена је Студија о процени утицаја на животну средину за Постројење за прераду радиоактивног отпада на коју је Министарство животне средине дало сагласност 2017.године.

Институт за нуклеарне науке „Винча“ је у сарадњи са Институтом за медицину рада Србије „Др Драгомир Карајовић“ у периоду од 2016. до 2020. године вршио анализу нивоа јонизујућег зрачења у ваздуху, падавинама, води за пиће, површинској води, седименту, земљишту, животним намирницама (храни), гамаспектрометријским одређивањем садржаја радионуклида, одређивањем укупне алфа и бета активности, као и испитивање, садржаја стронцијума (Sr-90).

Секретаријат за заштиту животне средине врши индентификовање извора нејонизујућег зрачења и формирање базе податка за сопствене потребе.

20.2. Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 10 активности нису реализоване 2 активности –

„Израда регистра ризика и планова мера у случају изненадног удеса“ и „Израда планова обуке за спровођење плана деловања у случају удеса“.

21. Управљање хемикалијама и хемијски удес : посебан циљ 21. – унапређење система контроле управљања хемикалијама и биоцидним производима и превенција и смањење последица хемијских удеса

21.1. Реализоване активности

Секретаријат за заштиту животне средине је у периоду 2015 до 2020.године, издао 4 дозволе за управљање опасним отпадом, и то 3 за складиштење и једну дозволу за сакупљање и транспорт опасног отпада. Рад тих постројења надзире републичка инспекција.

Секретаријат је у овом периоду издао 14 дозвола за обављање делатности промета нарочито опасних хемикалија дистрибутеру који није увозник, произвођач, односно даљи корисник нарочито опасних хемикалија, у складу са законом. Решење о издавању дозволе доставља се надлежном Секретаријату за инспекцијске послове града Београда, а годишњи извештај о издатим дозволама Секретаријат доставља Министарству заштите животне средине.

Секретаријат за урбанизам је у периоду од 2016. до 2020. године израдио планску документацију која има концепт измештања индустријских зона из централног градског језгра. Документација са детаљном разрадом за индустријске зоне се спроводи у складу са новом планском документацијом вишег реда:

- Генералним урбанистички план Београда ("Службени лист града Београда", број 11/16) који је стратешки документ;

- Планом генералне регулације грађевинског подручја седишта јединице локалне самоуправе – град Београд (целине I-XIX) ("Службени лист града Београда", бр. 20/16, 97/16, 69/17 и 97/17)

-Планом генералне регулације грађевинског подручја седишта јединице локалне самоуправе – град Београд (целине XX) ("Службени лист града Београда", број 66/17).

У периоду од 2016. до 2020.године, Министарство заштите животне средине је кроз реализацију пројектних активности активно радило на унапређењу система управљања хемикалијама и успостављању систематског праћења промета и коришћења хемикалија, путања хемикалија у животној средини. Реализовани су следећи пројети:

- SAICM/QSP пројекат „Јачање капацитета и стратешког партнерства за безбедно управљање хемикалијама у РС“;
- Твининг пројекат „Даљи развој управљања хемикалијама и биоцидним производима у РС“;
- Билатерални пројекат „Управљање ризиком од хемикалија у Србији“;
- UNDP/GEF пројекат „Прелиминарна процена стања за имплементацију Минамата конвенције о живи у Републици Србији“;
- Твининг пројекат „Јачање националне инфраструктуре квалитета у РС“ ;
- UNDP/UNEP Пројекат „Јачање имплементације Базелске, Ротердамске, Стокхолмске и Минамата конвенције (БРСМ конвенција) у Републици Србији“.

На захтев органа надлежних за припрему и доношење плана и у сарадњи надлежних органа Града Београда и Министарства заштите животне средине, Министарство је у више наврата издавало услове и мере заштите животне средине ради утврђивања подручја у којима ће се дугорочно сачувати одговарајуће удаљености између објеката у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних материја у количинама које су веће од прописаних и стамбених подручја, јавних простора, као и подручја од посебног значаја, ради заштите живота и здравља људи и животне средине, а сходно чл. 34 став 1 тачка 2б) Закона о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр. 135/04, 36/09, 36/09 - др. закон, 72/09 - др. закон, 43/11 - одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18 - др. закон и 95/18 - др. закон).

Поменути услови и мере заштите животне средине су издавани за неке од најкомплекснијих инвестиционих пројеката који се у целости или делом, спроводе на територији Града Београда, као што су услови и мере заштите животне средине за ПДР КБЦ Бежанијска коса, ПДР Макишко поље, ПДР комплекса аеродрома Никола Тесла, ПДР топлане Нови Београд, ПДР санитарне депоније Винча, ПДР железничке инфраструктуре у Макишу, ПГР шинских система у Београду, ПППП Београд на води, ПППП националног фудбалског стадиона, ПППП инфраструктурног коридора железничке пруге Београд - Суботица - државна граница, ПППП инфраструкторуног коридора аутопута Београд - Зрењанин - Нови Сад, ПППП инфраструктурног коридора железничке пруге Београд - Ниш, ПППП инфраструктурног коридора аутопута Београд - Јужни јадран и др.

План заштите од удеса оператера је основ за израду екстерног Плана заштите оде великог удеса. Сходно чл. 61 Закона о заштити животне средине, а према чл. 18 Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама ("Службени гласник РС", број 87/18), надлежни орган јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази СЕВЕСО комплекс вишег реда, дужан је да изради и донесе екстерни План заштите од

великог удеса са мерама које треба предузети изван комплекса, у року који не може бити дужи од две године од тренутка пријема неопходних информација достављених од стране оператера СЕВЕСО комплекса, у складу са прописима којима се уређује заштита животне средине. Министарство заштите животне средине и надлежни орган за заштиту од великог хемијског удеса овог Министарства, немају информацију о изради екстерног Плана заштите од великог удеса за Град Београд.

Основни извор националног права у области заштите од хемијског удеса у Републици Србији су Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС", бр. 135/04, 36/09, 72/09 -др. закон, 43/11 - одлука УС , 14/16, 76/18 и 95/18 – др. закон), Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС", бр. 87/2018) и Закон о потврђивању Конвенције о прекограничним ефектима индустријских удеса („Службени гласник РС", број 42/09). На основу Закона о заштити животне средине донета су подзаконска акта, којима је ближе уређена ова област. Законом о заштити животне средине и подзаконским актима је делимично транспонована Севесо II директива у домаће законодавство. Правилником о листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте докумената које израђује оператер севесо постројења, односно комплекса („Службени гласник РС", бр. 41/10, 51/15 и 50/18), прописана је Листа опасних материја и њихових граничних количина и Листа категорија опасних материја и њихових граничних количина на основу којих се врши идентификација севесо постројења/комплекса, и то на комплексе „нижег реда" и комплексе „вишег реда", у зависности од количина опасних материја које су присутне или могу бити присутне на комплексу.

Сходно наведеним прописима, оператери севесо постројења/комплекса израђују документа Политика превенције удеса (за комплексе „нижег реда") или Извештај о безбедности и План заштите од удеса (за комплексе„вишег реда"), у којима оператер мора да докаже да управља ризиком од хемијског удеса кроз дефинисани систем управљања безбедношћу, да идентификује опасности (укључујући и идентификацију спољних узрока хемијских удеса, као нпр. удеси на суседним севесо комплексима, природне непогоде, прекиди у снабдевању електричном енергијом, тероризам и сл.), моделира ефекте могућих сценарија хемијских удеса (са теоријском основом датом у виду максималног капацитета опасних материја и отказа техничких мера превенције), да процени могуће последице таквих удеса, да на комплексу спроведе све неопходне мере превенције и да за оне хемијске удесе за које моделирани ефекти удеса прелазе границу (ограду) комплекса, достави податке локалним органима власти за израду екстерних планова заштите од удеса, који су саставни део Планова заштите и спасавања јединица локалне самоуправе, на основу чл. 18 Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама.

21.2. Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 9 активности није реализовано 5 активности –

„Израда Плана заштите од хемијског удеса за територију АП Београда са акционим планом", „Трасирање кретања возила за траспорт опасних материја у зависности од врсте и

количине, односно успоставити режим транспорта опасних материја кроз Београд“, „Појачавање надзора над спровођењем превентивних и безбедносних мера при транспорту опасних материја дуж прометних саобраћајница“, „Завршетак пројектне документације и изградња теретне обилазне пруге Бели Поток – Винча – Панчево, са друмско-железничким мостом преко Дунава код Винче“, „Појачавање надзора и извештавања о спровођењу мера превенција приликом руковања опасним материјама у индустрији“ и „Појачавање надзора и извештавања о спровођењу мера превенција приликом руковања опасним материјама у индустрији“. Према подацима Секретаријата за послове одбране, ванредних ситуација, комуникације и координацију односа са грађанима наведене активности нису реализоване на нивоу града. Постоји претпоставка да су неке од ових активности у надлежности Министарства унутрашњих послова.

22. Биохазард и зоохигијена – посебни циљ програма 22: смањење ризика од биолошког загађења животне средине

22.1. Реализоване активности

Секретаријат за заштиту животне средине сваке године доноси Програм контроле популације комараца, уз мере сузбијања ларви и одраслих форми комараца, и реализација услуге се спроводи на територији 16 градских општина (осим ГО Обреновца).

Такође, реализују се Програм контроле популације глодара, уз спровођење мера систематске дератизације и Програм контроле популације крпеља, уз мере сузбијања крпеља.

До краја 2019.године, Програме је реализовао Завод за биоциде и медицинску екологију, а у 2020.години реализацију ове услуге је преузело ЈКП „Градска чистоћа“.

ЈКП "Ветерина Београд" поседује искључиво право за обављање послова зоохигијене на територији Града Београда на основу Програма контроле и смањења популација напуштених паса и мачака на теритирији Града Београда (https://www.veterinabeograd.rs/folder/program-kontrole-i-smanjenja-populacije-napustenih-pasa.pdf) и Одлуке о обављању делатности зоохигијене на територији града Београда („Службени лист града Београда“ број 114/16).

Такође на основу Програма контроле и смањења популације напуштених паса и мачака на територији града Београда, који се доноси на рок од 10 година, врши се стерилизација, вакцинација и обележавање невласничких животиња (паса и мачака) на територији града Београда.

У ГО Обреновац је изграђено прихватилиште за напуштене животиње капацитета за смештај 300 паса и 2020.године предато на управљање ЈКП "Ветерина Београд".

ЈКП "Ветерина Београд" је задужена за нешкодљиво уклањање лешева животиња са површина јавне намене до објекта за сакупљање, прераду или уништавање отпада

животињског порекла, (у склопу ЈКП "Ветерине Београд" налази се хладњача за складиштење отпада животињског порекла). У складу са уговором склопљеним са Енергозеленом врши се прерада и уништавање споредних производа живитињског порекла и угинулих животиња.

У току је почетак изградње гробља за кућне љубимце у блоку 51 на Новом Београду. Очекује се да до краја 2021.године, када буду завршени радови на гробљу, буде у функцији пећ за спаљивање.

ЈКП "Зеленило-Београд" редовно врши замену песка у пешчаницима који се налазе у оквиру дечијих игралишта које одржавају. У периоду од 2016-2020. године, извршено је:

1. ручни утовар и одвоз песка - 519 m^3

2. набавка, транспорт и насипање песка - 766,5 m^3.

Поред наведеног, ЈКП „Зеленило – Београд“ је у овом периоду изградило 12 паркова за псе, укупне површине 6600 m^2 (Зелена површина Мике Аласа 45, ЗП Хала Пионир, 6.бг гимназија, СН Петлово Брдо, СН Нова Скојевска, Парк Баново Брдо, СН.Бл 28, СТ.НАС.блок 21, СТ.НАС.блок 30, Градски парк и Хала Пионир, СН.Галеника, Парк шума Шумице), док је укупан број објеката овог типа које одржава 21.

Агенција за заштиту животне средине прати 24 алергене врсте полена на 20 мерних места распоређених на територији Републике Србије. Информације о врсти и концентрацији присутног алергеног полена могу се видети за претходну недељу као и прогноза за текућу, које се ажурирају на основу најављених временских прилика као и значајног дугогодишњег искуства у праћењу полена као природног загађивача. Као свеобухватни приказ кретања свих алергених полена за једну годину израђује се календар полинације који за сваку врсту појединачно приказује интервал појављивања.

22.2. Нереализоване активности

Нема нереализованих активности.

23. Природне катастрофе: посебан циљ 23. - стална и адекватна превенција угрожавања људских живота и безбедности и спречавање девастације природних, материјалних ресурса и вредности

23.1. Реализоване активности

У извештајном периоду, Републички хидрометеоролошки завод (РХМЗ) је израдио Процену ризика од екстремних временских појава (велика количина падавина, град, олујни

ветар, снежне мећаве, снежни наноси и поледице, топлотни талас, хладан талас и суша) за територију Републике Србије, за потребе израде Процене ризика од катастрофа у Републици Србији, која је усвојена 2019. године (документ је доступан на интернет страници Сектора за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова). С обзиром да на учестаност временских екстремних појава и елементарних непогода утичу глобалне и регионалне промене климе, резултати Процене ризика од катастрофа у Републици Србији могу се користити за детаљнија истраживања повећања ризика климатских промена на територији Града Београда.

У сарадњи са Секретаријатом за привреду ЈВП „Београдводе“ је донео Оперативни план одбране од поплава за воде другог реда на територији града Београда за 2016,2017,2018,2019 и 2020 годину.

У оквиру годишњих Програма управљања водним објектима за уређење водотока и заштиту од поплава, ерозије и бујица на водама другог реда на територији града Београда врши се израда и реализација пројеката санације водотока другог реда као превентивне мере одбране од поплава.

У циљу наставка реализације пројекта „Развој система за наводњавање - I фаза” у 2020.години започети су радови на модернизацији хидросистема „Панчевачки рит” на територији града Београда - I фаза.

23.2. Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 10 активности нису реализоване 4 активности– Активности "Успостављање и јачање система за управљање сеизмичким ризиком", „Израда Студије и карата макросеизмичке и микросеизмичке реонизације на територији АП Београда коју треба ускладити са ЕУ-8“, "Организација хидротехничких активности у току одбране од поплава" „ Контринуирано спровођење техничке, електрохемијске и биолошке мера за заустављање клизишта и ублажавање њихових последица".

Активности "Успостављање и јачање система за управљање сеизмичким ризиком" и „Израда Студије и карата макросеизмичке и микросеизмичке реонизације на територији АП Београда коју треба ускладити са ЕУ-8“ нису рађене за територију града Београда, док је карте сеизмичког хазарда, на нивоу Републике Србије, урадио Репулички сеизмолошки завод.

24.Здравље: посебан циљ 24. - унапређење општег здравственог стања становника београда, смањење обољевања узрокованих штетним утицајима из животне средине и продужење очекиваних година живота становника београда

24.1. Реализоване активности

План јавног здравља града Београда је усвојен од стране Скупштине града Београда („Службени лист града Београда“ број 143/19), који је усклађен са Правилником о ближим условима за спровођење јавног здравља у области животне средине и здравља становништва („Службени гласник РС“ број 34/19). Циљ је био да се, после усвајања овог документа, којим се дају општа усмерења у областима деловања јавног здравља, формирају савети за здравље у свим градским општинама, који ће даље приступити сагледавању ситуације и предлагању решења за најважније јавно здравствене проблеме у својој градској општини.

Формиран је Градски центар за координацију активности и надзор у сузбијању амброзије на територији града Београда имајући у виду да ова алергена врста негативно утиче на здравље грађана изазивајући алергију.

24.2. Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 7 активности није реализовано 6 активности–

"Доношење измена и допуна постојеће регулативе из области опште и здравствене статистике како би се обезбедили подаци за вођење јавно- здравствене политике", „ Израда студије процене ризика (проспективна, циљана) одабраних еколошких фактора на здравље становника у зони утицаја површинских копова и ТА/ТО комплекса у Лазаревцу", „Израда студије утицаја (проспективна, циљана) идентификованих извора загађења на квалитет воде која се захвата за водоснабдевање, са проценом ризика на здравље грађана ", „Квантификација укупне оптерећености болешћу пореклом од одабраних еколошких фактора на основу очекиваних година живота и година „здравог” живота (DALY) у Београду“, „Доношење препорука за нормативе квалитета ваздуха за животну средину затвореног простора (канцеларије, школе, предшколске установе, болнице)“, „ Израда процене обима експозиције у затвореном простору у коме бораве деца (предшколске установе и школе) АП Београда, полутантима из животне средине“.

25. Образовање за заштиту животне средине: посебан циљ 25. – унапређење образовања за заштиту животне средине кроз подршку формалном и неформалном виду образовања и побољшање инфраструктурних услова за реализацију образовних садржаја за стицање функционалних знања о заштити животне средине

25.1. Реализоване активности

У складу са чланом 40. Закона о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", бр. 88/17, 27/18 - др. закон, 10/19, 27/18 - др. закон и 6/20), Центар за развој програма и уџбеника Завода за унапређивање образовања и васпитања припрема планове и програме наставе и учења основног, општег средњег и уметничког образовања и васпитања

на основу Националног оквира образовања и васпитања. У складу са наведеним, Центар је са групама стручних сарадника у периоду 2016. до 2020.године припремио нове планове и програме наставе и учења. У новим програмима садржаји везани за очување и заштиту животне средине, као окружења које омогућава здрав живот, присутни су у предметима првог циклуса „Свет око нас“ (1. и 2. разред основне школе), „Природа и друштво“ (3. и 4. разред основне школе) и „Биологија“ од 5. до 8. разреда основне школе (у сваком разреду је присутна област под називом „Живот у екосистему“). Садржаји су пажљиво одабрани у складу са узрастом, а пошто су програми исходно написани, подстичу ученике на активизам и предузимљивост. У току је припрема програма за слободне наставне активности који се бави одрживим развојем, а подстиче развој међупредметних компетенција. У гимназијалским програмима еколошки садржаји и одрживи развој се изучавају на друштвено- језичком смеру у трећем, а на општем и природно-математичком смеру у четвртом разреду.

У средње стручном образовању, у профилима чије школовање траје три године, обавезан је општеобразовни предмет „Екологија и заштита животне средине“. У профилима чије школовање траје четири године предмет „Екологија и заштита животне средине“је заступљен као изборни, уколико немају одговарајући стручни предмет (најчешће је то Заштита животне средине).

Центар за професионални развој запослених у образовању обавља стручне послове који се односе на унапређивање и развој стандарда компетенција за професију наставника, стручних сарадника, васпитача и директора установа образовања и васпитања и њихов професионални развој. У складу са наведеним, Завод за унапређивање образовања и васпитања је акредитовао у периоду 2016-2020.године 16 програма обуке које директно подстичу развој компетенција наставника и васпитача за спровођење образовања за заштиту животне средине у основним школама, које је похађало 1588 наставника основних школа. Осим ових програма обуке, које директно за циљ имају развој датих компетенција, у системској обавезној обуци за све наставнике, везаној за исходно оријентисану наставу, као њен интегрални део, у оквиру општих и међупредметних компетиција, постоји и сегмент који се односи на одговоран однос према околини. У 2018, 2019. и 2020.години је у оквиру ове обуке обучено 27000 наставника.

Подршка неформалном образовању у области заштите животне средине врши се кроз пројекте организација цивилног друштва које кроз Јавне конкурсе за финансирање и суфинансирање пројеката од јавног интереса из области заштите животне средине на територији града Београд финансира Секретаријат за заштиту животне средине.

Секретаријат за образовање и дечију заштиту одваја средства за професионални развој наставника који похађају акредитоване семинаре из различитих области, укључујући и заштиту животне средине. Пројекти који су подржани из буџета укључују учешће ученика и наставника у реализацији пројектних активности у радионицама, информативним и образовним трибинама. Један од циљева пројеката је развијање компетенција наставника и васпитача за спровођење образовања за заштиту животне средине.

На територији ГО Звездара, у извештајном периоду, из буџета општине подржано је 12 пројеката у укупној вредности од 1.650.000,00 динара. Пружена је подршка школама за укључивање у Међународни програм "Еко – школа“. Такође, пружена је подршка у реализацији других програма које су школе реализовале самостално или у сарадњи са партнерима, а који су имали друге изворе финансирања, на националном и међународном нивоу.

Планом сарадње школа и ГО Звездара, који чини саставни део годишњег плана рада школа, посебна пажња је посвећена обележавању значајних датума и улози школа у развоју еколошке свести код деце и грађана. Школе су укључене у реализацију пројекта "Чеп у џеп" организацији Пријатеља деце општине Звездара и ГО Звездара.

Градска општина Звездара је организовала садњу младица белог јасена у школским двориштима у оквиру акције Зеленог развојног центра „Посади свој хлад“, а школе су учествовале у пројектима "Не прљај, немаш избор", "Свака лименка се рачуна" и сл. ГО Звездара подстиче успостављање и неговање сарадње и партнерских односа ОЦД које поседују стручне капацитете у области заштите животне средине и школа у реализацији постојећих и развијању нових наставних садржаја у области заштите животне средине. Већина школа учествује на Фестивалу креативне рециклаже, а реализовани су пројекти који подразумевају израду играчака од рециклираног материјала на соларни погон и сл.

ПУ "Звездара", основне и средње школе које учествују у обележавању значајних датума и пригодним манифестацијама - трибинама, округлим столовима, изложбама, акцијама уређивања, радио емисијама, конкурсима... утичу на развијање еколошке културе и подстичу развијање еколошке свести код ученика и грађана Звездаре. Основне школе учествују у еко-квизу „Прљаво или чисто – није исто“, у организацији ЈКП „Градска чистоћа“. Школе су учествовале у обележавању Дана биодиверзитета у сарадњи са ГО Звездара и ЈКП „Зеленило-Београд“ посетом и активностима у Бајфордовој и Звездарској шуми. Посетама Великом ратном острву, школске екипе су се упознавале са биодивезитетом острва, у сарадњи са ЈКП "Зеленило-Београд".

У школама на територији градске општине Врачар организовали су се: сепарација отпада, пројекти „Чеп за хендикеп“, Еколошка учионица- праћење појава и процеса у природи и друштву, еколошка акција „Дечија свест за чистији свет “, представа „Како су дрво и цвет спасили свет“, теренска радионица „Мотри, уочи, чувај“, израда публикација "Мали еколог" и др.

ГО Сурчин остварује подршку образовању сарадњом са еко-школама на територији општине, расписивањем ликовних конкурса за ученике основних школа, као и финансирањем/суфинансирањем пројеката на тему животне средине.

ГО Раковица је организовала велики број акција у периоду од 2016-2020. године , као што су ""Еко-фестић. „За зеленији Београд”, „Чисто лице Раковице” итд.

У оквиру програма уређења школских дворишта уређене су :

- Основна школа „Бранко Ћопић”- у оквиру акције "Хоћу да трчим"- изградња трим стазе и садње туја;
- Канарево брдо око ОШ „Иво Адрић“- Општина Раковица је иницирала акцију у сарадњи са јавно-комуналним предузећима и великим бројем волонтера међу којима су били грађани, запослени у ГО Раковица, родитељи, одборници СО Раковица и запослени и ученици школе;
- Гимназија „Патријарх Павле“ - засађена нова стабла у дворишту .

Општина обележава Светски дан шума – Запослени у Одељењу за екологију, здравство и туризам ГО Раковица су 2020.године заједно са представницима ЈП „Србијашуме“, посадили по дванаест четинара у вртићу „Језерце“ и ОШ „Коста Абрашевић“ у Реснику.

Основе школе у ГО Раковица су прве које учествују у акцији „ДРВО ГЕНЕРАЦИЈЕ“ – пројекат Града Београда, где ће свака наредна генерација ђака првака садити стабло и одржавати га током школовања.

ГО Обреновац у циљу заштите природе и биодиверзитета обележавају битне еколошке датуме, нпр Светски дан шума, Дан планете земље, Светски дан заштите биодиверзитета, Дан заштите природе, Светски дан животне средине, Светски дан чистог ваздуха и скрећу пажњу на значај и успостављање система одрживог развоја животне средине. Тим поводом сваке године саде већи број садница на јавним површинама на својој територији. Од 2016-2020.године, ЈП ЗЖС Обреновац је у сарадњи са вртићима, школама, МЗ и волонтерима је засадило укупно 1216 садница. По годинама изгледа овако:

2016. године посађено је 144 саднице.

2017. године посађено је 230 садница.

2018.године посађено је 322 саднице

2019. године посађено је 308 садница.

2020. године посађено је 212 садница .

ГО Савски Венац је у периоду од 2016. до 2020.године учествовала у акцијама и пројектима:

• „Сат за нашу планету“(2016.);

• Пројекат „Рециклирај доминирај“(2016.);

• Пројекат „Учим да рециклирам“(2016.);

• „Дан планете земље“(2016.):

• Програм „Машта може свашта“(2016.);

• Међународни дан реке Саве и реке Дунав (2016, 2017, 2018, 2019);

• Акција „Европска недеља мобилности - Дан без аутомобила“(2016, 2017, 2018, 2019);

• Пројекат Универзитета у Београду „Методолошки оквир третмана јавних зграда у јединицама локалне самоуправе, са аспекта енергетске ефикасности (2016);

• „Еколошки едукативни триатлон за децу“(2016, 2017);

•Програм „Настанак наше мале истраживачке експедиције дуж савског слива“(2016, 2017);

• Годишњи програм „Заштитимо и сачувајмо природне ресурсе“(2016, 2017);

•Манифестација Дани Савског венца „Зелено едукативно рециклажно острво“(2016, 2017);

• Пројекат „ЗЕЛЕНИ ИСТРАЖИВАЧИ 2017“ (2017);

•Годишњи едукативни програм за децу кроз еколошко-драмске радионице у вртићима“ (2017, 2018, 2019);

•Пројекат „Уклањање препрека за промовисање и подршку систему енергетског менаџмента у општинама у Србији“ (2017);

• Пројекти у оквиру „Дани европске баштине“ (2017, 2018);

• Јавни конкурс из области заштите унапређења животне средине (2017, 2018, 2019, 2020);

• Услуга организације и реализације годишњег програма „Очување и заштита природних добара“(2017,2018);

• Услуга организације и реализације годишњег програма "Зелени дани Савског венца"(2018).

ГО Стари Град је у 2016.години пружио финансијску подршку удружењима грађана и то:

1. Удружењу за очување амбијенталних целина „Двориште“ за пројекат „Наш зелени парк“, у висини одобрених средстава од 200.000,00 динара.
2. Удружењу грађана „Еко урбан“ за пројекат „Активизам у области екологије“, у висини одобрених средстава од 50.000,00 динара.

Основни циљ ових пројеката је био, да се кроз интерактивна предавања и вежбе, едукација и обука младих суграђани за све сегменте еколошког деловања, мотивисање младих за учествовање у сличним акцијама, као и подизање свести о здравијој и чистијој животној средини**.**

У току претходних година на територији општине Палилула реализован је велики број активности уређења зелених површина око школа са спортским теренима и садржајем за миран одмор, уређења шеталишта, кошења зелених површина и прикупљања и одношења смећа са зелених површина, чишћења дивљих депонија, реконструкције постојећих паркова и терена, садњи садница туја и високих лишћара и постављања теретани на отвореном.

25.2. Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 14 активности није реализовано 5 активности –

"Наставак развоја програма који се спроводе на рекреативној настави и за време летњег распуста у надлежности и организацији града Београда", "Обезбеђивање подстицаја за школе које штеде ресурсе или чине напоре ка задовољавању критеријума зелене градње", "Развијање показатеља одрживости и развоја здравог и безбедног окружења као један од критеријума за вредновање квалитета рада школе", " „Пружање подстицаја предузећима (рекламни простор и сл.) за веће укључивање у еколошке акције и подршку концепту зелених школа“ и „Израда и доношење плана и програма обуке службеника градске управе у области заштите и интегрисаног управљања животном средином".

26. Информисање, подизање јавне свести и учешће јавности у одлучивању: посебан циљ 26. – успостављање ефикасног и свеобухватног система информисања о животној средини и подизање нивоа знања, компетенција и свести јавности у циљу већег укључивања грађана у процес доношења одлука

26.1. Реализоване активности

Секретаријат за заштиту животне средине је 2019.године израдио ГИС чинилаца животне средине, који обухвата све податке о мониторингу чинилаца животне средине на територији града Београда. Такође на основу тих података Секретаријат редовно на сајту града Београда објављује податке о квалитету чинилаца животне средине https://www.beograd.rs/cir/gradska-vlast/1746715-podaci-o-kvalitetu-cinilaca-zivotne-sredine/

и публикацију Квалитет животне средине у Београду.

https://www.beograd.rs/cir/gradska-vlast/1746725-kvalitet-zivotne-sredine-u-gradu-beogradu/

Секретаријат за заштиту животне средине у сарадњи са Секретаријатом за информисање има успостављен систем комуникације и обавештавања јавности о питањима из области животне средине. На порталу града Београда доступне су информације које се односе на комунални систем града и заштиту животне средине, као и апликација за мобилне телефоне "Беоком“.

Секретаријат редовно финансира пројекте из области заштите животне средине кроз Јавне конкурсе за финансирање и суфинансирање пројеката од јавног интереса из области заштите животне средине на територији града Београда. Такође, едукација и подизање свести се врши редовно кроз низ јавних презентација, радионица и семинара које организују организације цивилног друштва уз подршку града.

Секретаријат пружа подршку и учествује у спровођењу акција:

- "Пријави депонију" у сарадњи са ЈКП "Градска чистоћа" у оквиру које грађани пријављују дивље депоније у свом окружењу;

- Акција "Пролећно уређење града" са ЈКП "Градска чистоћа" и ЈКП "Зеленило Београд";
- Акција "Зелени паук" у сарадњи са Секретаријатом за инспекцијске послове и ЈКП "Паркинг сервис" у оквиру које грађани пријављују непрописно паркирана возила на зеленим површинама;
- Акција "Да се ради и гради по твом" где грађани дају предлоге за пројекте на њиховој општини или у граду.

У плану је формирање Обједињеног позивног центра града Београда чији је циљ да грађанима буду доступна сва комунална предузећа у граду позивањем једног броја телефона.

Секретаријат у сарадњи са Секретаријатом за информисање и Секретаријатом за послове одбране, ванредних ситуација, комуникације и координацију односа са грађанима има успостављен систем комуникације ради прибављања сугестија и мишљења заинтересоване јавности о питањима из области животне средине. Такође Секретаријат кроз јавне расправе и јавне увиде омогућава заинтересованој јавности укључивање у доношење важних одлука везаних за област заштите животне средине.

26.2. Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 11 активности није реализована 1 активност –

"Израда базе података о спроведеним активностима и резултатима реализованих пројеката градске управе и организација цивилног друштва".

27. Институционални оквир за спровођење програма: посебан циљ 27. – новелирање и доградња механизама међусекторске координације и успостављање ефикасног инситуционалног система у оквиру градске управе за управљање животном средином и спровођење програма заштите животне средине града београда

27.1. Реализоване активности

У циљу јачања капацитета за управљање заштитом животне средине и природним ресурсима формиране су посебне унутрашње организационе јединице и то Сектор за управљање отпадом и Сектор за заштиту природе и управљање природним ресурсима. Континуирано постоји сарадња са градским општинама и подршка раду Савета за заштиту животне средине у појединим општинама кроз стручну и административно-техничку подршку.

27.2. Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 8 активности нису реализоване 4 активности -

„Јачање капацитета свих секретаријата градске управе и општина за обављање послова и спровођење пројеката у области заштите животне средине (бројно јачање и јасна систематизација послова из надлежности општина у области животне средине, већа финансијска подршка у буџетима општина, итд.)“, „Унапређење комуникације и координације градске и општинских управа (развој нових механизама комуникације и сарадње, одређивање контакт особа за припрему годишњих оперативних планова и координацију реализације активности и пројеката утврђених Програмом и формирање мреже координатора за спровођење Програма“, „Израда и спровођење програма едукације запослених у градској и општинским управама са посебним акцентом на значај мултисекторског приступа и интегрисаног управљања животном средином“ и „Увођење ISO 9001 и ISO 14001 у Градску управу“.

28. Спровођење и праћење напретка у спровођењу програма: посебан циљ 28. – успостављање система извештавања о стању животне средине и извештавања о напретку у спровођењу акционог плана и програма заштите животне средине на територији Београда

28.1. Реализоване активности

Након урађеног извештаја о напретку за период 2016 до 2020.године, планира се ревидирање Акционог плана за спровођења Програма. Развијан је систем праћења и прикупљања података о стању животне средине и Локални регистар извора загађивања израђен према Правилнику о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања података. Завршен је пројекат „ГИС зелених површина” и ГИС чинилаца животне средине, што је обезбедило капацитет за развој и ажурирање јединственог информационог система у области животне средине.

28.2. Нереализоване активности

У оквиру стратешког циља од укупно 11 активности нису реализоване 3 активности -

„Израда годишњих оперативних планова за примену Акционог плана за спровођење Програма заштите животне средине града Београда“ нису реализовани на годишњем и двогодишњем нивоу, него је урађен Извештај о напретку за период 2016-2020. година, а „Доношење новог Програма и Акционом плана заштите животне средине града Београда“ се планира након истека овог плана, односно 2025.године.

ЕКОНОМСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ФИНАНСИРАЊЕ

За реализацију планова, програма, пројеката и других активности у области заштите и унапређења животне средине на територији Београда у периоду 2016-2020. године, град Београд је издвојио 5.655.499.759,00 динара, а приказ по годинама дат је табели број 2.

Година	**Извршење буџета Секретаријата за заштиту животне средине 2016 – 2020**
2016	1.361.992.278,00
2017	980.450.069,00
2018	1.101.611.529,00
2019	893.691.044,00
2020	1.317.754.839,00
2016-2020	**5.655.499.759,00**

Табела 2- Извршење буџета Секретаријата за заштиту животне средине 2016 – 2020.година

Поред директних улагања у област животне средине, из буџета града Београда се издвајају средства за друге области које имају директног и великог утицаја на заштиту и унапређење животне средине и природних ресурса. Пре свега то су улагања у реконструкцију и изградњу нове саобраћајне и комуналне инфраструктуре, улагања у сектор енергетике, реконструкција објеката у надлежности Града у циљу повећања енергетске ефикасности, управљање водама итд.

Средства која доспевају у Буџетски фонд за заштиту животне средине града Београда утврђују се на основу чл. 85. и 87. Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Србије“, бр.135/04,36/09,36/09др.закон,72/09-др.закон и 43/11-одлука УС) и обухватају:

- накнаду за загађење животне средине,
- накнаду за супстанце које оштећују озонски омотач,
- накнаду за емисије SO^2 и NO^2, прашкастих материја и произведени или одложени отпад
- накнаду за заштиту и унапређивање животне средине.

Такође, средства која доспевају у Буџетски фонд за заштиту животне средине града Београда утврђују се на основу члана 82. став 3. Закона о шумама („Службени гласник Републике Србије“, бр.30/10, 93/12 и 89/15) и обухватају и накнаду за коришћење шума.

Врсте и висине накнада су утврђене чланом 85. Закона о заштити животне средине, Уредбом о врстама загађивања, критеријумима за обрачун накнаде за загађивање животне средине и обвезницима, висини и начину обрачунавања и плаћања накнаде („Службени гласник РС”, бр. 113/05, 6/07, 8/10, 102/10, 15/12 и 91/12), Правилником о утврђивању усклађених износа

накнаде за загађивање животне средине („Службени гласник РС”, бр. 7/09), Уредбом о критеријумима за утврђивање накнаде за заштиту и унапређивање животне средине и највишег износа накнаде („Службени гласник РС”, број 111/09) и Правилником о усклађеним износима накнаде за загађивање животне средине („Службени гласник РС”, број 37/14). На основу члана 85. став 5. Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Србије“, бр.135/04,36/09,36/09-др.закон,72/09-др.закон и 43/11 одлука УС) средства остварена од накнаде за загађивање животне средине у висини 60% приход су буџета Републике Србије, а у висини од 40% приход су буџета јединица локалне самоуправе. На основу члана 82. став 3. Закона о шумама („Службени гласник Републике Србије“, бр.30/10, 93/12 и 89/15) средства остварена од накнаде за коришћење шума и шумског земљишта у висини од 70% приход су буџета Републике Србије, а у висини од 30% приход су буџета јединица локалне самоуправе. Накнаде из области заштите животне средине су приказане у табели 3.

НАКНАДЕ ИЗ ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	**ОСТВАРЕЊЕ 2016**	**ОСТВАРЕЊЕ 2017**	**ОСТВАРЕЊЕ 2018.**	**ОСТВАРЕЊЕ 2019**	**ОСТВАРЕЊЕ 2020**	**ОСТВАРЕЊЕ 2016-2020**
Накнада за загађивање ЖС - 40% припада Граду	**13.619**	**-9.358**	**7.069**	**3.221,00**	**403.394,82**	417.945,74
Накнада за оштећење озонског омотача и накнада за пластичне полиетиленске кесе - 40% припада Граду	**4.515.188**	**5.497.488**	**2.317.596**	**699.655,00**	**384.616,53**	13.414.543,76
Накнада за емисију SO2, NO2 прашкасте материја и произведени и одложени отпад и одлагање отпада - 40% припада Граду	**1.135.457.506**	**685.729.244**	**696.827.708**	**898.291.122,00**	**350.832.824,11**	3.767.138.404,23
Накнада за коришћење шума и шумског земљишта -	**3.949.136**	**4.629.894**	**4.306.887**	**1.406.689,00**	**0,00**	14.292.606,12

30% припада Граду						
Накнада за коришћење дрвета - 30%	**0**	**0**	**0**	**2.883.253,00**	**2.556.951,50**	5.440.204,50
УКУПНО ОСТВАРЕЊЕ ПО ГОДИНАМА	**1.143.935.449**	**695.847.268**	**703.459.260**	**903.283.940,00**	**354.177.786,96**	**3.800.703.704,35**

Табела 3-Накнаде из области заштите животне средине су приказане 2016 – 2020.година

У извештајном периоду су реализована средства и из предприступних фондова ЕУ у области заштите животне средине, које су приказане у табели 4.

EU	**ОСТВАРЕЊЕ 2016**	**ОСТВАРЕЊЕ 2017**	**ОСТВАРЕЊЕ 2018.**	**ОСТВАРЕЊЕ 2019**	**ОСТВАРЕЊЕ 2020**	**ОСТВАРЕЊЕ 2016-2020**
Текуће донације међународних организација - **пројеката Clever Cities**	/	/	/	**3.466.602,00**	**0,00**	
Текуће донације међународних организација - **пројеката УРБАН**	/	/	/	**2.279.242,00**	**7.984.216,26**	
УКУПНО:				**5.745.844,00**	**7.984.216,26**	**13.730.060,26**

Табела 4- Средства и из предприступних фондова ЕУ у области заштите животне средине

ЗАКЉУЧАК

Анализирано је свих 28 циљева из Програма, као и све активности дефинисане Програмом и на основу односа реализованих и нереализованих активности, можемо закључити да је највећи број активности потпуно или делимично реализован. Од укупно 366 активности реализовано је 270 (74%), а нереализованих је 96 (26%).

Слика 4 – Однос реализованих и нереализованих активности

Највећи број нереализованих активности нису у директној надлежности града Београда. Имајући у виду да ово није завршни извештај, него пресек стања на петогодишњем нивоу, доста активности је у току и њихов завршетак се очекује у наредном периоду. У периоду извештавања десила се и пандемија Ковида 19, тако да је и то неповољно утицало на реализацију појединих планираних активности.

На основу овог Извештаја и оцене степена реализације и достигнутих посебних циљева, могуће је извршити измене и допуне акционог плана у циљу постизања што веће ефективности при спровођењу Програма. Циљеви програма могу бити достигнути једино уколико институције и појединци испуне своје задатке, у складу са капацитетима и расположивим ресурсима, при чему одговорност за реализацију мора бити јасно издиференцирана.

Секретаријат за заштиту животне средине ће наставити да ради да испуњавању активности из Програма гарантујући тиме одговарајући ниво заштите животне средине, боље окружење за живот становника Београда и успостављање животне средине као стимулативног фактора развоја.

Број: 501-449/21-С

Скупштина града Београда, на седници одржаној 30. августа 2021. године, на основу одредби члана 40. Закона о планском систему Републике Србије ("Службени гласник Републике Србије", бр. 30/18), члана 12. став 1. тачка 6. Закона о главном граду ("Службени гласник Републике Србије", бр. 129/07, 83/14 – др. закон, 101/16 - др. закон и 37/19) и члана 31. став 1.тачка 7. Статута града Београда ("Службени лист града Београда" бр. 39/08, 6/10, 23/13, „Службени гласник РС", број 7/16 – Одлука УС и „Службени лист града Београда", број 60/19), донела је

ЗАКЉУЧАК

1. **Усваја се** Извештај о напретку спровођења Програма заштите животне средине за период од 2016. до 2020. године.

2. О реализацији овог закључка стараће се Секретаријат за заштиту животне средине.

СКУПШТИНА ГРАДА БЕОГРАДА
Број: 501-449/21-С – 30. август 2021. године

ПРЕДСЕДНИК
Никола Никодијевић,с.р.

Доставити:
- Секретаријату за заштиту животне средине
- Писарници

За тачност отправка
заменик начелника Градске управе
града Београда – секретар Секретаријата за
скупштинске послове и прописе
Наташа Букиј

СКУПШТИНА ГРАДА БЕОГРАДА